

ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

SELECTED FACTORS AFFECTING THE SCHOOL'S STUDENT
ASSISTANCE SYSTEM UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3 IN AYUTTHAYA PROVINCE

นฤมล กอบแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ชื่อ – นามสกุล	นางสาวนฤมล กอบแก้ว
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ปริญญา มีสุข, ก.ค.
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับของปัจจัยคัดสรร 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำให้บริการ
ของผู้บริหาร ความพร้อมของบุคลากร การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 การนิเทศ
กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ระดับการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 110 คน ที่ได้จากการคำนวณโดยโปรแกรมสำเร็จรูป G*power เครื่องมือที่ใช้
เป็นแบบสอบถามจำนวน 65 ข้อที่มีข้อความเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรและการดำเนินงานตามระบบดูแลห
ลือ
นักเรียน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.962 และ เท่ากับ 0.965 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ความพร้อม
ของบุคคล การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก
ตามลำดับ ส่วนระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 อยู่ในระดับปานกลาง 2) การดำเนินงานตามระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและ 3) ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน
ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงตามลำดับ ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การนิเทศ กำกับ ติดตามและ
ประเมินผล ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร ร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ได้ร้อยละ 69.10

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร ความพร้อมของบุคลากร
การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

Thesis Title Selected Factors Affecting the School's Student Assistance System under Secondary Educational Service Area Office 3 in Ayutthaya Province.

Name - Surname Ms. Narumon Kobkaew

Program Educational Administration Technology

Thesis Advisor Mr. Parinya Meesuk, Ph.D.

Academic Year 2016

ABSTRACT

The purpose of this research was to study 1) the level of 5 selected factors including: administrators' servant leadership, qualifications of professional teachers, team work, Scan Tool 3 information system, and supervision and evaluation, 2) the level of school's student assistance system, and 3) selected factors affecting the school's student assistance system performance.

The samples were 110 administrators and teachers under Secondary Educational Service Area Office 3 in Ayutthaya province, which were computed by G* power program. The research instrument employed was a questionnaire 65 items involving selected factors and school's student assistance system performance. The reliability was 0.962 and 0.965 respectively. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, and multiple regression analysis by enter method.

The results showed that: 1) the level of the selected factors of the school's student assistance system performance was in the high level overall. Considering each factor, the results showed that team work was placed in the highest level whereas qualifications of professional teachers, supervision and evaluation, and servant leadership were placed in high levels. Scan tool 3 information system was in a moderate level, 2) the level of student assistance system performance was high in each aspect and overall, and 3) selected factors affecting the school's student assistance system performance included strategic factors, team work, supervision and evaluation, and servant leadership, respectively which mutually predicted the internal quality assurance of the schools percentage of 69.10

Keywords: student assistance system, servant leadership, qualifications of professional teachers, team work, scan tool 3 information system, supervision and evaluation

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้โดยความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ปริญญา มีสุข ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทุกขั้นตอน จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ประธานกรรมการ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม กรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาชี้แนะเพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดผลในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความเมตตา กรุณาที่ได้รับเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ 5 ท่าน ได้แก่ ผศ. ดร.ธัญญภัทร์ ศิริชันษาโรจน์ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม ผู้อำนวยการสนอง ตรงเที่ยง ว่าที่ร้อยตรีวันชัย เสนีวงศ์ ณ อยุธยา และ คุณครูพัชรี คัดผดุง ที่ให้ความเมตตาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์สามารถวิเคราะห์ผลวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี ตลอดจนผู้บริหารและคณะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทั้ง 29 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือตอบและเก็บรวบรวมแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อແກ່กອບແກ້ວ และคุณแม่สุณีย์ แแก้วประเสริฐ ที่ให้การสนับสนุน และส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา ขอขอบคุณ เพื่อนๆ โรงเรียนนวมหาราช “ประชานิมิต” ที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดมา และขอขอบคุณ เพื่อนๆ โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ ที่ให้คำปรึกษาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย รวมไปถึงขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของคณะครุศาสตร์ อุดสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการติดต่อหน่วยงานราชการต่าง ๆ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง คุณประโยชน์ใดๆ ที่เป็นกุศลอันเกิดจากผลของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ทุกๆ ท่านที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี หากการวิจัยครั้งนี้ขาดตกบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้

นฤมล กอบแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(11)
บทที่ 1 บทนำ.....	12
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	12
1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย	16
1.3 คำถามการวิจัย.....	16
1.4 สมมติฐานการวิจัย	17
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	17
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	19
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	21
1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	22
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	24
2.2 ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพ.....	54
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	75
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
3.1 ประชากรและตัวอย่าง	84
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	89
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	92
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานะภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	94
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	95
4.4 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	102
4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	108
4.6 ผลการวิเคราะห์หัตถถอยของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	109
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	114
5.1 สรุปผลการวิจัย	114
5.2 อภิปรายผล.....	115
5.3 ข้อเสนอแนะ	119
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	130
ภาคผนวก ข ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อแบบสอบถาม	138
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย.....	145
ภาคผนวก ง รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	154
ประวัติผู้เขียน.....	157

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์คัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน	40
ตารางที่ 2.2 สรุปกระบวนการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือในการส่งเสริมนักเรียน	46
ตารางที่ 2.3 สรุปกระบวนการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	49
ตารางที่ 2.4 สรุปกระบวนการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือในการส่งต่อ	53
ตารางที่ 2.5 การสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	60
ตารางที่ 3.1 กรอบการคุ้มครองตัวอย่าง.....	83
ตารางที่ 4.1 จำนวนและคำร้อยละของตัวอย่างแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และประสบการณ์	94
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม	96
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหาร	97
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความพร้อมของบุคลากร	98
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการทำงานเป็นทีม	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3	100
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล	101
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม.....	102
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	103
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการคัดกรองนักเรียน	104
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	105
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข.....	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการส่งต่อนักเรียน	107
ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	108
ตารางที่ 4.15 ตรวจสอบจากค่าความคงทนของการยอมรับ (tolerance) และค่าปัจจัยการขยายตัว ของความแปรปรวน (VIF)	109
ตารางที่ 4.16 ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน	111
ตารางที่ 4.17 ค่าสมการการถดถอยพหุคูณปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	111

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	21
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	29
ภาพที่ 2.2 การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	31
ภาพที่ 2.3 รายละเอียดและความสัมพันธ์ของกระบวนการดำเนินงานในระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน.....	32
ภาพที่ 2.4 กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้หลังคาเดียวกัน	33
ภาพที่ 2.5 ทีมและการประสานสัมพันธ์ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	57
ภาพที่ 4.1 กราฟการกระจาย	110

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) มีเป้าหมายให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมกันพัฒนาผู้เรียน เพื่อจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบ ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น. 9) ทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายทั่วไปข้อที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ว่า การสร้างโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยการน้อมนำแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ได้โดยสะดวก และสามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่องทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 3, 2558, น. 7)

สภาพสังคมปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจนทำให้การศึกษาเข้าสู่ยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้เพียงปลายนิ้วสัมผัสผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่มีเครือข่ายไร้พรมแดน (บุปผชาติ ทัททิกรณ์, 2554, น. 17) ตามทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ต่อยอดสู่ทักษะการเรียนรู้และทักษะอาชีพ (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 19) ให้นักเรียนมีคุณภาพและมีความสามารถในการแข่งขันสู่ตลาดแรงงานที่เปิดกว้างในอาเซียน แต่จากรายงานของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (2558, น. 48) กลับสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2558 ที่ไม่ได้ใช้เพื่อการศึกษาแต่หากเป็นการใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ ด้วยเฟซบุ๊ก

ที่มากถึงร้อยละ 92.1 ซึ่งหากเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มยึดติดกับชีวิตที่ง่ายต่อการหลอกลวงโดยชาคมุมิคุ้มกันทางจิตใจ ก่อให้เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่ที่มีแนวโน้มลดความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว มีพฤติกรรมโดดเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (O – Net) ต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาระวิชาซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด วิเคราะห์ เช่น คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2555, น. 18) สอดคล้องกับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาโดย IMD (International Institute for Management Development) ในปี 2557 ซึ่งพบว่า ไทยอยู่ในอันดับที่ 54 จาก 60 ประเทศทั่วโลก ลดลงจากเดิมในปี 2556 ที่อยู่อันดับที่ 51 (สาธิต วงศ์อนันต์นนท์, 2557, น. 18) เด็กขาดทักษะชีวิตส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในหลายๆ ด้าน อาทิ การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ยาเสพติด การลักทรัพย์ การทะเลาะวิวาทและก่อความรุนแรง โดยเฉพาะในช่วงวัย 15 – 24 ปี (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2555, น. 10) และปัญหาสำคัญกระทบต่อความเสี่งระยะยาวของชาติ คือ การเป็นแม่วัยใสที่ยังไม่พร้อมเลี้ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีอายุน้อยลง ขณะที่การใช้ถุงยางอนามัยยังอยู่ในระดับต่ำและเสี่ยงกับการติดเชื้อเอชไอวี นอกจากนี้ยังพบว่าเยาวชนมีภาวะเครียดและมีการฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นเพราะชาคมุมิคุ้มกันในการปรับตัวเพื่อยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557, น. 11-12) ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

การดูแลเด็กและเยาวชนหากปล่อยให้เป็นการระของครอบครัวเพียงอย่างเดียวคงไม่ได้ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ทุกโรงเรียนในฐานะหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน และแก้วิกฤตสังคม จึงควรมีการนำระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในมาตรา 63 หมวด 7 เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสมตามที่กำหนดใน “กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง พ.ศ. 2548” (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์, 2548, น. 28) ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบัน ดังนั้น ในฐานะที่ “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” ถูกจัดวางให้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤติต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552a, น. 12) สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงตระหนักถึงความสำคัญโดยกำหนดให้มีกระบวนการ

ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (สถาบันราชานุกูล, 2551, น.7) อันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน แต่ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นยังมีปัญหาที่ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จที่มาจากโรงเรียน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียนไม่มีการกำหนดและวางแผนนโยบายในการทำงานที่ชัดเจน ไม่มีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ไม่มีการประชุมชี้แจงให้ครู นักเรียนผู้ปกครอง ให้ทราบแนวทางการดำเนินการในการคัดกรองนักเรียน ขาดเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนไม่มีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้ ไม่มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหา ขาดการประสานกับหน่วยงานภายนอก (อรนุช พันธุ์สะอาด, 2556, น. 71-72) ขาดความร่วมมือจากนักเรียนในการสัมภาษณ์เพื่อคัดกรองและการแก้ไขปัญหาของตัวเอง เพราะในบางครั้งนักเรียนไม่ได้ข้อมูลตามความเป็นจริง หรืออาจเล่าความจริงไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อปิดบังอำพรางหรือป้องกันตัวเอง ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเข้าประชุมและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (เบญจพร ทศานนท์, 2557, น. 531-533) ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ขาดการสรุปผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ขาดการประสานงานและประชุมร่วมกัน (เสวย เสนแก้ว, 2555, น. 149)

การกำกับ ติดตาม เพื่อเฝ้าระวังและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ป้องกันนักเรียนออกกลางคัน โดยการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ทันเวลาที่ ก่อนที่นักเรียนจะออกจากระบบโรงเรียน (เบญจพร ทศานนท์, 2557, น. 524) ซึ่งหากปล่อยให้ให้นักเรียนแม้แต่เพียงคนเดียวหลุดออกจากระบบการศึกษา นั้นหมายถึงความสูญเสียอย่างประเมินค่ามิได้ในแง่เศรษฐกิจศาสตร์ โอกาสในการพัฒนาสังคมและความรู้สึกลึกซึ้งของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่หวังจะให้โรงเรียนสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เด็กและเยาวชน (ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล, 2557, น. 216) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีการส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกัน (วิระพงษ์ วันทา, 2555, น. 3) โดยอาศัยปัจจัยหลายด้านที่สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารในการกำหนดมาตรฐานในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงบันดาลใจและค่านิยมในการทำงานที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล, 2557, น. 113) วางแผน กำหนดนโยบายและ

กลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะมีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี และมีความเป็นกัลยาณมิตร สามารถทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนได้ ส่งผลถึงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (ก้องภพ ยี่หระ, 2550, น. 166) ส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เข้าใจขั้นตอนวิธีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (อรวรรณ แสนะเยี่ย, 2556, น. 67) ทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีคุณภาพ ดังนั้น ความพร้อมของบุคลากร จึงมีความสำคัญในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากครูรับหน้าที่เป็นบุคลากรหลักที่ต้องรู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้ได้มาถึงข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงของนักเรียนครบทุกด้านอย่างถูกต้องชัดเจน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย น่าเชื่อถือและตรวจสอบได้ จะทำให้ครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถช่วยเหลือนักเรียนให้พัฒนาในแนวทางที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน (ศุภฤดี ศรีจำปา, 2557, น. 4) และเมื่อมีการดำเนินงานภายใต้รูปแบบกระบวนการทำงานเป็นทีมที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน (ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล, 2557, น. 225) คือ เพื่อมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีของสังคม มีภูมิคุ้มกันให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ก็จะทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนทั้งด้านการเรียน ด้านพฤติกรรม ลักษณะนิสัย ความสามารถพิเศษ สภาพครอบครัว สภาพความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนจากสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่อย่างเป็นระบบ ให้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเรียกใช้ได้ตลอดเวลา ทุกครั้งอย่างสะดวก (จตุพร ขาวมะลิ, 2557, น. 18) และยังสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่มีมาใช้ประกอบการ นิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อประเมินผลการดำเนินงานสรุปรายงานผู้บริหาร ประชาสัมพันธ์ความสำเร็จ นำปัญหาและอุปสรรคมาใช้ในการวางแผนอย่างต่อเนื่องเพื่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ (ฤทัยทิพย์ พัดทอง, 2555, น. 1878) ก่อให้เกิดประโยชน์ในการดูแล ส่งเสริม แก้ไขปัญหา และพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ เหมาะสมกับช่วงเวลาและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำผู้บริหารของสถานศึกษา 2) ความพร้อมของบุคลากร 3) การทำงานเป็นทีม 4) ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้

สอดคล้องกับหลักการและแนวคิดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในแผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3, 2558, น. 157) ที่ต้องการพัฒนาโรงเรียนให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนะแนวที่เข้มแข็ง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ทันเวลา ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม สนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด สามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนได้เรียน จบหลักสูตรและลดอัตราการออกกลางคัน ตลอดจนสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การศึกษาของโรงเรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีวัตถุประสงค์ในการ วิจัย ดังต่อไปนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยคัดสรรจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำให้บริการของ ผู้บริหาร ความพร้อมของบุคลากร การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3 คำถามการวิจัย

จากสภาพปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผู้วิจัยจึงได้ตั้งคำถามใน การวิจัย ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยคัดสรรทั้ง 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร ความพร้อมของบุคลากร การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการ

ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับใด

1.3.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับใด

1.3.3 ปัจจัยคัดสรรใดบ้างที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
และส่งผลอย่างไร

1.4 สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้ ปัจจัยคัดสรรทั้ง 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำใ
บริการของผู้บริหาร ความพร้อมของบุคลากร การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทางบวก
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกปัจจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน
ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบด้วย

1.5.1.1 ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่ได้จากการสังเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน คือ

- 1) ภาวะผู้นำใบริการของผู้บริหาร
- 2) ความพร้อมของบุคลากร
- 3) การทำงานเป็นทีม
- 4) ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3
- 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

1.5.1.2 การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของกรมสุขภาพจิต (2551, น. 7) จำนวน 5 ด้าน คือ

- 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน
- 4) การป้องกันแก้ไขปัญหา
- 5) การส่งต่อนักเรียน

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.5.2.1 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 29 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 79 คน และครู จำนวน 1,356 คน รวมทั้งหมด 1,435 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จ. นนทบุรี – จ. พระนครศรีอยุธยา), 2558, น. 23-24)

1.5.2.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*power 3.1.9.2 ด้วยขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.10 โอกาสของความคลาดเคลื่อน (Error Prob) เท่ากับ 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ เท่ากับ 0.95 จำนวนตัวแปรทำนาย 5 ตัว กำหนดขนาดที่เหมาะสมได้เท่ากับ 110 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร จำนวน 29 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
- 2) ครู จำนวน 81 คน แบ่งออกเป็น หัวหน้างาน/ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 29 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูที่ปรึกษา จำนวน 52 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (2 Stage Sampling) ขั้นตอนแรก ทำการแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่มตามเกณฑ์ขนาดที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จากนั้นในขั้นตอนที่ 2 จึงทำการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากเลือกมากลุ่มละ 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ (ขนาดใหญ่พิเศษ) โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” (ขนาดใหญ่) โรงเรียนบางไทรวิทยา (ขนาดกลาง) และโรงเรียนบ้านแพรกประชาสรรค์ (ขนาดเล็ก) แล้วจึงทำการสุ่มเลือกครูที่ปรึกษาจากทั้ง 4 โรงเรียน นำมาโรงเรียนละ 13 คน

1.5.2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ตั้งกัคลังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปีการศึกษา 2558

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อสร้างความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1.6.1 ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหาร ความพร้อมของครู การทำงานเป็นทีม ระบบสารสนเทศ และการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ให้มีประสิทธิภาพ

1.6.1.1 ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมในการบริหารที่ไม่บังคับให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความต้องการของตน แต่ใช้การดูแลและใ้บริการแก่ผู้ร่วมงาน โดยเปิดโอกาสใ้ผู้ตามได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการอยู่ร่วมกัน ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง เชื้อถื้อและช่วยเหลือใ้ผู้ตามค้นพบความสามารถของตนเอง สร้างวัฒนธรรมองค์กรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

1.6.1.2 ความพร้อมของบุคลากร หมายถึง การที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา มีความรู้เกี่ยวกับภาระงานในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน พัฒนาการเด็กตามวัย หลักจิตวิทยา มีทักษะการสังเกต การสัมภาษณ์ การใ้คำปรึกษา การแก้ปัญหาของนักเรียน การสื่อสาร การติดต่อประสานงาน การใช้เทคโนโลยีในการผลิตสื่อและเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลและพัฒนาักเรียนมีความสนใจและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ โดยการศึกษาด้วยตนเอง เข้ารับการอบรม ใ้รับคำปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้บริหารหรือบุคลากรที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และจากการศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.6.1.3 การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูที่ปรึกษา ร่วมกัน ประชุม ปรึกษาหารือเพื่อกำหนดนโยบาย โครงสร้าง แนวทางการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือักเรียนของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายเดียวกัน ในการปฏิบัติงานเปิด โอกาสใ้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่างในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

1.6.1.4 ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 หมายถึง โปรแกรมสำเร็จรูปที่ครูนำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนในรูปแบบสารสนเทศ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลักในบันทึกข้อมูลในด้านการเรียน สุขภาพ พฤติกรรม ความสามารถ ความถนัดและความต้องการพิเศษของนักเรียนลงในระบบสารสนเทศ Scan Tool 3 ให้เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ สามารถดึงข้อมูลที่เก็บไว้ในระบบมาใช้ในการตัดสินใจ พัฒนางาน วิเคราะห์ คัดกรอง ส่งเสริม ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน

1.6.1.5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูผู้สอนและครูที่ปรึกษาตามสภาพจริงและพิจารณาจากเอกสารรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหา นำผลการประเมินที่เป็นจุดเด่นมาส่งเสริม ร่วมกับการปรับปรุงแก้ไขจุดด้อยสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูที่ปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ และเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน

1.6.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานในการรู้จักนักเรียนอย่างรอบด้านเพื่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต จำนวน 5 ด้าน คือ

1.6.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนทุกคน ในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรมสภาพครอบครัว ความสนใจและความสามารถพิเศษ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการเยี่ยมบ้าน การพูดคุยกับนักเรียน สัมภาษณ์เพื่อนสนิท แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครอง ครูผู้สอนในรายวิชา ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

1.6.2.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยใช้แบบประเมิน SDQ แบบประเมิน EQ ระเบียบสะสมการเรียน แบบบันทึกการตรวจสุขภาพ แพ้สะสมงานของนักเรียนเป็นเครื่องมือในการคัดกรองและจากการสังเกตพฤติกรรมโดยตรงของนักเรียน

1.6.2.3 การส่งเสริมและพัฒนา หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ ดนตรี ศิลปะ กีฬา คุณธรรม จริยธรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมและความต้องการของนักเรียนตลอดปีการศึกษา

1.6.2.4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข หมายถึง การจัดกิจกรรมที่จะป้องกันให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด การท้องในวัยเรียน พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน เศรษฐกิจ และแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียน

1.6.2.5 การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง/กิจการนักเรียน เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่เกิดขึ้น แต่ในกรณีที่พฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้โดยบุคลากรภายในโรงเรียนต้องมีการส่งต่อนักเรียนต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอกที่มีทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและนักเรียน

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาถึงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ได้จากการสังเคราะห์ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหาร (วรรณภา เข้มมนัส, 2557) 2) ความพร้อมของบุคลากร (ปิยะพร ป้อมเกษตร์, 2550; หัสพงษ์ งานดี, 2551; จุฑามณี เกษสุวรรณ, 2555; อรวรรณ แสนเขีย, 2556) 3) การทำงานเป็นทีม (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551; หัสพงษ์ งานดี, 2551; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 ; สุจิตรา ช่วงโชติ , 2556; ชยาภรณ์ ศฤงคารทวีกุล, 2557; วรรณภา เข้มมนัส, 2557) 4) ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 (จตุพร ขาวมะลิ, 2557) 5) นิเทศกำกับติดตามและประเมินผล (หัสพงษ์ งานดี , 2551; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552; อรวรรณ แสนเขีย, 2556 ; จตุพร ขาวมะลิ, 2557; ชยาภรณ์ ศฤงคารทวีกุล, 2557; วรรณภา เข้มมนัส, 2557) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต, 2551, 7) จำนวน 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันแก้ไข้ปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1.8.1 เป็นข้อมูลเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อวางแผนพัฒนาและส่งเสริมให้ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเข้มแข็ง

1.8.2 เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.1.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.1.3 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.1.4 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
  - 2.2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.2.2 ภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหาร
  - 2.2.3 ความพร้อมของบุคลากร
  - 2.2.4 การทำงานเป็นทีม
  - 2.2.5 ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3
  - 2.2.6 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.3.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คุชฎี ศรีจำปา (2557, น. 36) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีขั้นตอน โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุน จากผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองในการพัฒนา ป้องกัน และการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะ ในการดำรงชีวิต โดยมีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้ง มีวิธีการ และเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำ ชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก สถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคนมีส่วนร่วม

นพรัตน์ ชัดเงางาม (2554, น. 11) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบแบบแผน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน โดยมีครูที่ ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมอย่างเข้มแข็ง และปลอดภัย

วรรณภา เย็นมนัส (2557, น. 54) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา โดยมุ่งหวังเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะการดำรงชีวิตและ รอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

วิระพงษ์ วันทา (2555, น. 40) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อ ใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากยาเสพติด

สยาม เวชกามา (2557, น. 49) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการ ทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นเป็นที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมี การประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, น. 6) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

อภิชนทนา แสนทวี (2551, น. 27) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนในด้านการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาโดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ตลอดจนอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย

อรรวรณ แสนเยีย (2556, น. 14) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานและคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทักษะการดำเนินชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

Hardwicke (2006, p. 17) กล่าวว่า ระบบการช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง เครื่องมือในการจัดการปัญหาด้านพฤติกรรมและสุขภาพของนักเรียน โดยมีการคัดเลือกและอบรมทีมงานที่เข้ามาดำเนินการให้ปฏิบัติงานอย่างมีหลักเกณฑ์ แบบแผน และกระบวนการที่ถูกต้องแม่นยำ บรรลุเป้าหมายให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเรียนตามที่โรงเรียนต้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีวิธีการ เครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้ โดยมีการประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และพัฒนานักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมอย่างเข้มแข็งและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, น. 2-8) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตามมาตราที่ 4 ให้ความหมายว่า การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ

การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความมุ่งหมายในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามมาตร 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ตามมาตร 26

จตุพร ขวามะลิ (2557, น. 6) กล่าวถึง แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ ผู้รับผิดชอบต้องมีความเชื่อว่าทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย การให้ออกาส อยากเป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการแตกต่างกัน และความสำเร็จของงานต้องอาศัยการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

เตรียมศักดิ์ อินอุเทน (2551, น. 13) กล่าวถึง การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามที่สังคมมุ่งหวังไว้โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร

เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยโดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการ การทำงาน มีหลักฐาน การปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม

บัณฑิตย พลราชา (2555, น. 26) กล่าวถึงแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมีผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะช่วยให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมิน ส่งเสริม สนับสนุนบูรณาการภารกิจโดยรวมของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายเพื่อการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนตามศักยภาพ

วิระพงษ์ วันทา (2555, น. 27) กล่าวถึงแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญที่จะพัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม และการให้นักเรียนมีความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ซึ่งสถานศึกษา ครูอาจารย์ ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ต้องมีความรับผิดชอบสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาร่วมกัน และในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีแนวทางการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและร่วมมือกันทำงานเป็นทีม

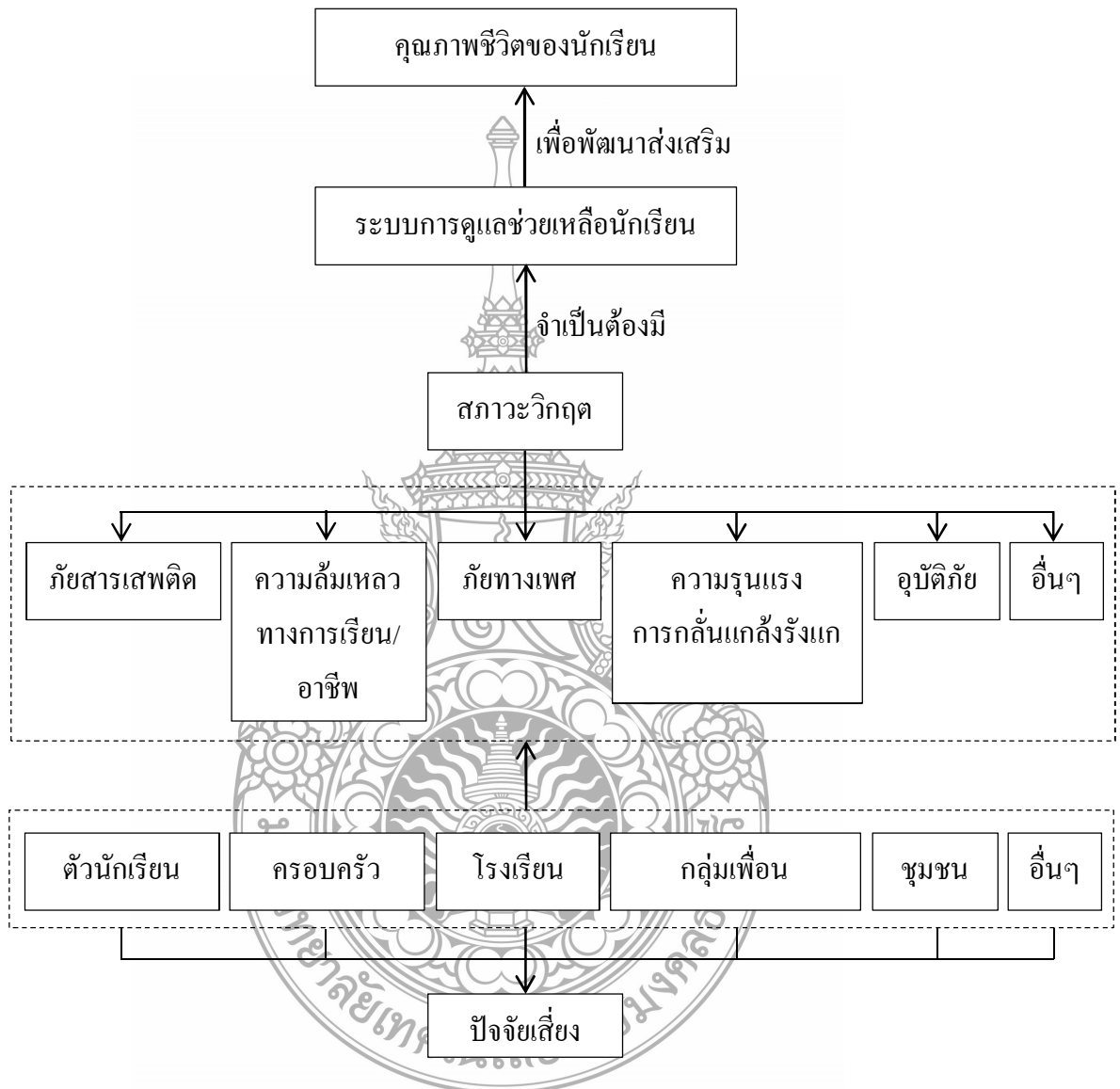
เสวย เสนแก้ว (2555, น. 15) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน อีกทั้งเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและ

บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2555, น. 4) ได้ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการเรียน ที่มีความสัมพันธ์กับ “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” “การเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน” และ “การได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากครู” จะพบว่า เป็นธรรมดาที่กลุ่มเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะรู้สึกมีความสุขกับการเรียนที่มากกว่ากลุ่มเด็กซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่า ขณะที่การที่เด็กได้รับการยอมรับของเพื่อนร่วมชั้นที่โรงเรียนจะมีความสุขในการเรียนมากกว่าเด็กกลุ่มซึ่งไม่เคยได้รับการยอมรับหรือได้รับการยอมรับของเพื่อนร่วมชั้น และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยเรื่องการได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากครู จะพบว่ากลุ่มเด็กที่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูในระดับมากจะมีความสุขกับการเรียนมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากครูในระดับน้อย จากสภาวการณ์เชิงปัจจัยสาเหตุในมิติด้านการเรียนรู้ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในทางการศึกษาที่จะต้องเร่งเข้าไปดูแลช่วยเหลือ “กลุ่มเด็กหลังห้อง” มิให้หลุดออกไปจากระบบการศึกษา กลับมามีพื้นที่ในการเรียนรู้ พื้นที่ซึ่งตนเองจะสามารถได้รับการยอมรับผ่านการจัดการศึกษาด้วยหลักสูตรทางเลือกในโรงเรียนตามความถนัดและสนใจของเด็ก ตลอดจนการสร้างกลุ่มเพื่อนเรียน หรือกลุ่มพี่ช่วยน้อง การสนับสนุนให้เด็กมีเพื่อนทางบวก ตลอดจนการมีระบบครูพี่เลี้ยงรายกรณี ซึ่งจะช่วยเหลือเด็กซึ่งเคยถูกลดตราว่าเป็นเด็กหลังห้องเหล่านี้มีโอกาสกลับมามีศักดิ์ศรี มีความสุขกับการเรียนอีกครั้ง ด้วยการพัฒนาต้นแบบระบบดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยงในระบบการศึกษารายกรณี การดำเนินโครงการโรงเรียนทำหนังสือฉบับนรมจิตติที่ใช้กระบวนการทำหนังสือสารคดีซึ่งเป็นกระบวนการนอกหลักสูตรมาใช้บูรณาการการเรียนรู้ข้ามสาขาวิชา และมุ่งจัดหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554, น. 9) กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) มีเป้าหมายให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนการสร้างร่วมมือระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะช่วยให้ครูทุกคนรู้จักและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการทางด้านการแนะแนวและจิตวิทยา จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อ

การเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ แสดงให้เห็นดังภาพ ที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 a, น. 3)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และครูทุกคนในโรงเรียนในการสนับสนุน ส่งเสริม ปกป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผล

กระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและเชิงลบ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ และปัญหาครอบครัว จากสภาพการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในทางการศึกษาที่จะต้องเร่งเข้าไปดูแลช่วยเหลือนักเรียนมิให้หลุดออกจากระบบการศึกษา เพราะนักเรียนทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย การให้โอกาส และ ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการแตกต่างกัน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยกระบวนการการทำงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความสนใจและความถนัด พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกรายวิชา มุ่งเน้นให้นักเรียนรักและเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เต็มโตและงอกงามเป็นคนดีของสังคมต่อไป

2.1.3 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 2) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า 1) เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชน มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

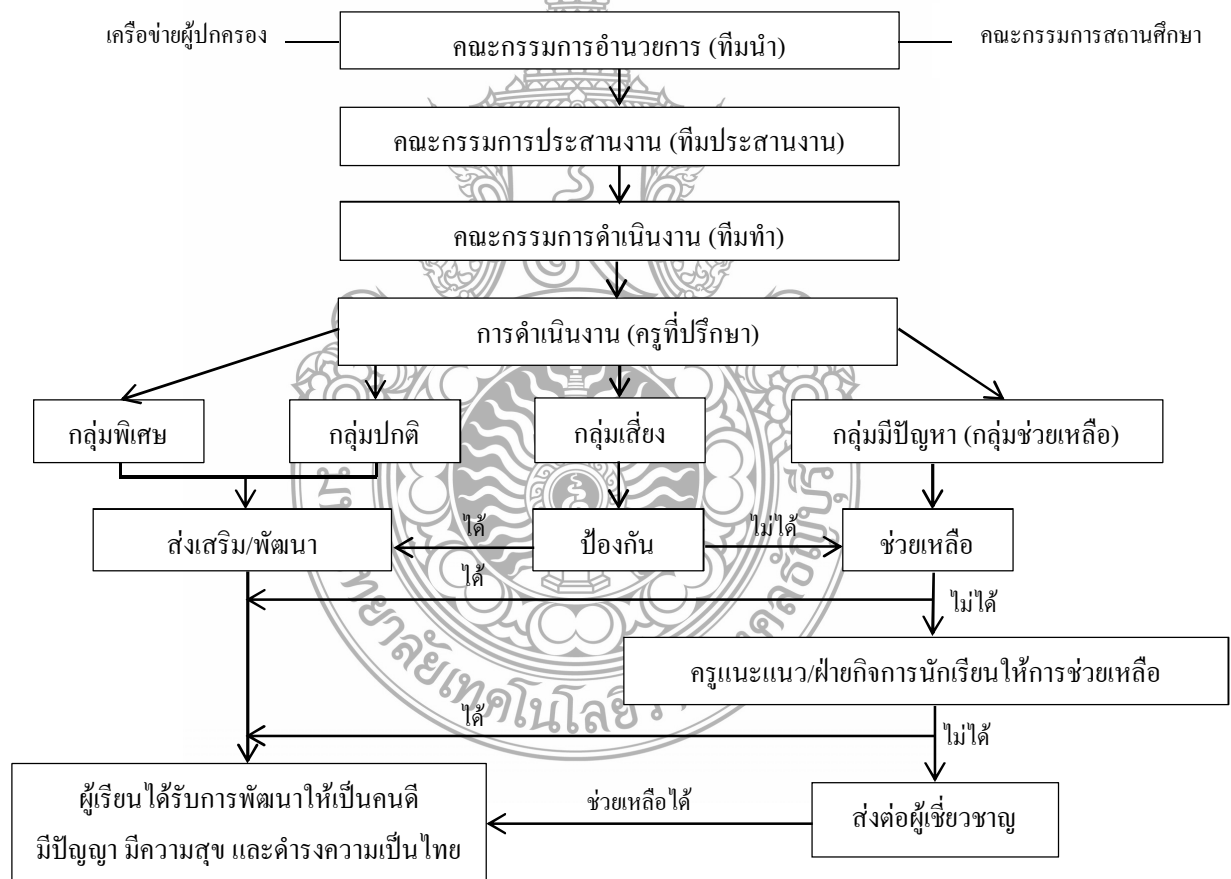
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 a, น. 28) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า 1) เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ 2) เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, น. 6) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า 1) เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอย หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยวัตถุประสงค์หลัก จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อให้โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือ สามารถตรวจสอบได้ 2) เพื่อให้โรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ 3) เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.1.4 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

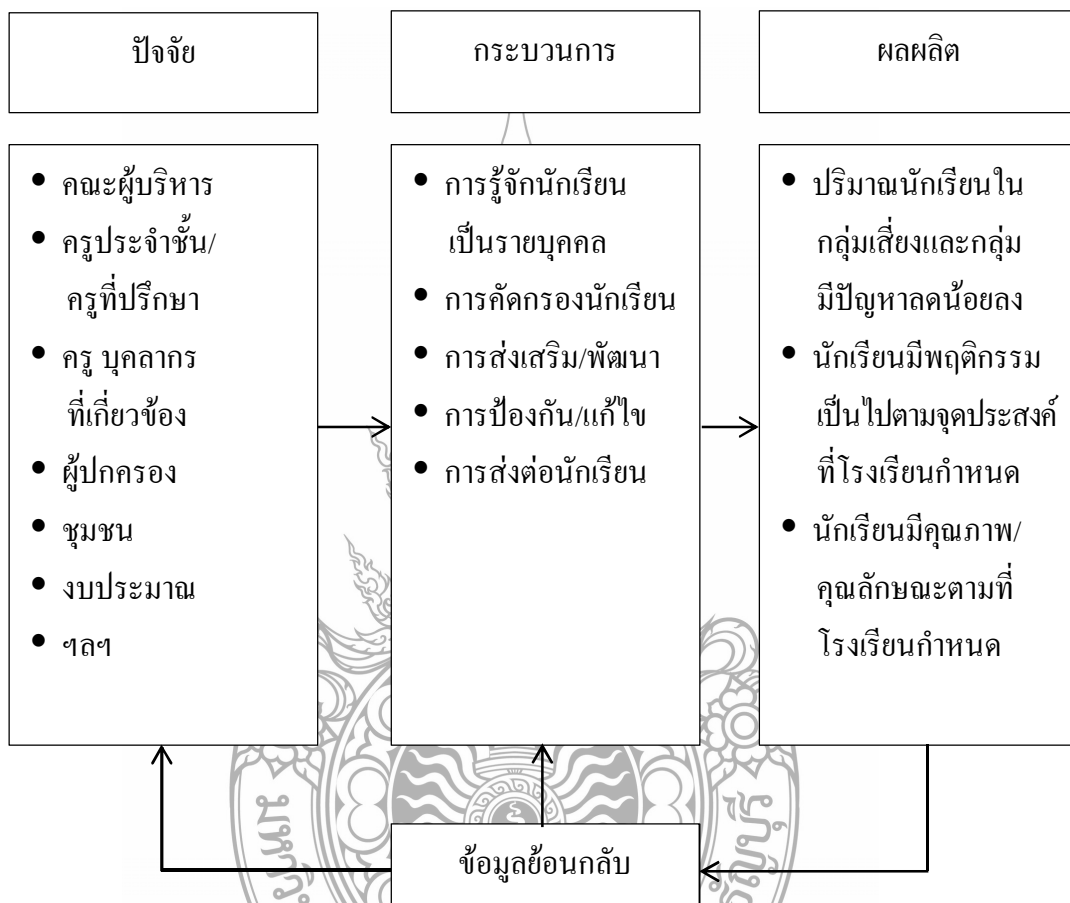
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, น. 8) กล่าวถึง การดำเนินงานที่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงให้เห็นดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 8)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดขึ้นตามแนวคิดการบริหารเชิงระบบที่มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยแต่ละองค์ประกอบจะมีรายละเอียดและปฏิสัมพันธ์กัน สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แสดงให้เห็นดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 รายละเอียดและความสัมพันธ์ของกระบวนการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 9)

สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553, น. 65) เสนอกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองนักเรียน ส่งเสริมนักเรียน ป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน/ครู คณะกรรมการสถานศึกษา/เครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นบ้านที่ต้องดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้หลังคาเดียวกัน แสดงให้เห็น ดังภาพที่ 2.4

หลังคาเดียวกัน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการ	โรงเรียน/ครู	คณะกรรมการสถานศึกษา/เครือข่าย ผู้ปกครอง
รู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	ศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล - เยี่ยมบ้านนักเรียน - ประสานผู้ปกครอง ชุมชน	เป็นเครือข่ายการให้ข้อมูลข่าวสาร อำนวยความสะดวก ติดต่อ สื่อสาร กึ่งผู้ปกครองและชุมชน
คัดกรองนักเรียน	วิเคราะห์ข้อมูลจัดกลุ่มนักเรียน 4 กลุ่ม กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ครูเป็นรายกรณี
ส่งเสริมนักเรียน	จัดกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพและเสริมสร้าง ศักยภาพนักเรียน - กิจกรรมโฮมรูม - ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน - กิจกรรมเสริมความถนัดและความสนใจ และ เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต	ส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ บริหารทั่วไป ให้ความร่วมมือ สนับสนุนกิจกรรม พัฒนานักเรียนเป็นเครือข่ายและ ขยายเครือข่ายการร่วมพัฒนาคุณภาพ ชีวิตนักเรียน
ป้องกันและแก้ไข ปัญหา	ให้คำปรึกษาเบื้องต้น จัดกิจกรรมสำหรับป้องกัน แก้ไขปัญหานักเรียน - กิจกรรมเสริมหลักสูตร - กิจกรรมดูแลแก้ไขปัญหานักเรียน	สอดส่องดูแลให้ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมนักเรียน จัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและ ปลอดภัยจากสภาวะวิกฤตเป็น เครือข่ายและขยายเครือข่ายการ ช่วยเหลือคุ้มครองนักเรียน
ส่งต่อ	วิเคราะห์สาเหตุปัญหาซ้ำซ้อน หาทางแก้ไขบันทึก การส่งต่อนักเรียน ไปยังผู้เกี่ยวข้องภายในและ ภายนอกโรงเรียน ติดตามประเมินผล	ประสานบุคลากรและองค์กรที่ เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ แก้ไข ปัญหาในการส่งต่อนักเรียน กำกับ ติดตาม ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการ พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก

ภาพที่ 2.4 กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้หลังคาเดียวกัน (สำนัก
บริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2553, น. 65)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน คือ กระบวนการทำงานที่มีระเบียบแบบแผนและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน 5 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) คัดกรองนักเรียน 3) ส่งเสริมนักเรียน 4) ป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน

2.1.4.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1) ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 31) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น รู้จักนักเรียนอย่างแท้จริงและครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน ของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม ทำให้สามารถนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนต่อไป

ประดับ บุญธรรม (2551, น. 18) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลนักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ครูประจำชั้นได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริง และครอบคลุมในทุกๆ ด้าน มีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

อรอรพรรณ แสนเขย (2556, น. 19) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษา สัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้าน ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดระบบแล้วจะทำให้ความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ครูได้รู้จักนักเรียนและสามารถให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนาและป้องกันได้อย่างถูกต้อง ทั้งสามารถช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจตนเองและยอมรับตนเอง โดยวิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียน คือ ระเบียบสะสม เครื่องมือทดสอบ แบบประเมินพฤติกรรมเด็กนักเรียน (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และแบบประเมินความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ โดยใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม มีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนต่อไป

2) ความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

จตุพร ขวามะลิ (2557, น. 14) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

แดน ศรีชนะวัฒน์ (2555, น. 19) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากพื้นฐานชีวิตและความ เป็นมาที่แตกต่างกันของนักเรียน ซึ่งการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน โดยจะต้องอาศัยเครื่องมือที่มีความหลากหลาย ควรมีการกำหนดนโยบายและวางกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ดำเนินการประชุมชี้แจงครู/บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะต้องจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

วรา งามเสถียร (2552, 28) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้ที่ปรึกษาทราบว่า นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน แก้ไข และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรรู้วิธีการ เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น ระเบียบสะสม การเยี่ยมบ้านนักเรียน การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบประเมินพฤติกรรมด้านต่างๆ ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ สุขภาพ ด้านครอบครัวและอื่นๆ ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข., น. 31) ให้ความสำคัญกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไว้ว่า ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียนได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือการเกิดได้น้อยที่สุด

Childs (2013, p. 17) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนตามลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้จัดบริการด้านการศึกษาได้อย่างเหมาะสมตรงกับความสามารถและความต้องการของนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสำคัญคือ ทำให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียน สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา เพื่อจะไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

3) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

คุษฎี ศรีจำปา (2557, น. 41) กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน และเครื่องมืออื่นๆ ที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียน

อรนุช พันธุ์สะอาด (2556, น. 33) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นจะต้องมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน โดยข้อมูลดังกล่าวอาจได้มาจากวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน ซึ่งได้แก่ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ตลอดจนการสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อที่จะนำข้อมูลของนักเรียนที่ได้มานั้นมาจัดเก็บเป็นข้อมูลที่ใช้สำหรับการส่งเสริมและป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มต่างๆ ให้เหมาะสมกับปัญหา

จิราพัชร เดชวิจิต (2554, น. 6) กล่าวว่า วิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูล และการทดสอบ เพื่อให้สามารถนำไปวางแผนในการป้องกันช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 9-10) กล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญคือ

1. ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่พอเพียงหรือมีข้อสังเกตบ้างประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียน โดยตรง การสอบถามจากครูอื่นๆ หรือเพื่อนๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่างๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละและโรงเรียนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทางด้านการเรียนด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

ระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องมีความลับและเก็บไว้อย่างดีมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีผู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อระเบียบ ไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอนหรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้) ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐานของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก มี 3 ชุด คือ ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก และชุดที่เด็กประเมินตัวเอง ทั้ง 3 ชุดมีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง ชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมิน ทั้ง 3 ชุด พร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

3. วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่เพียงพอ หรือเกิดกรณีจำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษาอาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย และชัดเจน ซึ่งได้แก่ ระเบียบสะสม

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ตลอดจนการสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน หรือวิธีการ และเครื่องมืออื่นๆ ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนไม่เพียงพอ หรือเกิดกรณีจำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก มาจัดเก็บเพื่อให้สามารถนำไปวางแผนในการป้องกันช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

2.1.4.2 การคัดกรองนักเรียน

1) ความหมายของการคัดกรองนักเรียน

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 41) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มในการหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการดูแลช่วยเหลือให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การจัดกลุ่มนักเรียนแบ่งเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดขึ้น แต่จะมีกลุ่มหลักๆ 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มพิเศษ 3) กลุ่มเสี่ยง 4) กลุ่มมีปัญหา ส่วนการคัดกรองนักเรียนในแต่ละด้านนั้น ให้เป็นไปตามการกำหนดประเภทของแต่ละโรงเรียนที่แบ่งข้อมูลนักเรียนเป็นแต่ละด้าน 6 ด้าน คือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย และด้านอื่นๆ

ทวิพงศ์ หล่มวงษ์ (2551, น. 24) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนมาทำการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์การคัดกรอง ประโยชน์ที่ได้รับ คือ นำมากำหนดวิธีการเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามปัญหาอย่างแท้จริง การคัดกรองนักเรียนนั้นต้องพิจารณาอย่างสมเหตุสมผล มีเครื่องมือเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลหลายๆด้าน รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การคัดกรองของพฤติกรรมอย่างชัดเจนในการจัดกลุ่มว่านักเรียนคนไหนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง

อรอรพรรณ แสนเฮีย (2556, น. 20) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มาจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มปัญหาตามเกณฑ์ของโรงเรียน โดยอยู่ในดุลพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันเพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนเป็นที่ยอมรับความสำคัญของการคัดกรองนักเรียนนั้น จะช่วยให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาสามารถหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องตรงตามปัญหา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มาทำการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มปัญหาตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่พิจารณาอย่างสมเหตุสมผล เพื่อหา

วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการดูแลช่วยเหลือให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2) ความสำคัญของการคัดกรองนักเรียน

จตุพร ขาวมะลิ (2557, น. 14) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ อาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2,3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 บ, น. 31-32) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนทำขึ้น การคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมด้านลบ 2) กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไปทางลบ และ 3) กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ ผลการคัดกรองทางโรงเรียนจะต้องเก็บไว้เป็นความลับ จากการคัดกรองจะพบเด็กที่มีความต้องการพิเศษแทรกอยู่ในทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม เด็กออทิสติก เด็กอัจฉริยะ ซึ่งโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กเหล่านี้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

อนุสรุ สุขกล้า (2556, น. 20) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาจัดกลุ่มนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการหาวิธีการที่จะช่วยนักเรียนได้เหมาะสมตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ โดยจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ แล้วตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งควรได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันและส่งเสริมพัฒนา 2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์กลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไข 3) กลุ่มมีปัญหา นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์กลุ่มมีปัญหามาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขตามกรณี

Robinson (2001, p. 15) กล่าวว่า การคัดกรองเพื่อจำแนกความต้องการพิเศษของเด็ก จะช่วยให้มีแนวทางในการดูแลและส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน มีความสำคัญคือ เป็นประโยชน์ในการหาวิธีการที่จะช่วยนักเรียนได้เหมาะสมตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และเก็บไว้เป็นความลับ

3) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 11) กล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน ประกอบไปด้วย ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เพิ่มสะสมผลงานแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองสำหรับนักเรียน ม. 1- ม. 6 ข้อมูลการเดินทาง การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ครูพยาบาล เพื่อนนักเรียนและสอบถามจากนักเรียนโดยตรง เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา แสดงให้เห็นดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์คัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		
1.1 ด้านการเรียน	1) ผลการเรียนที่ได้ และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน 2) ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน 3) ความสามารถในการเรียน 4) ความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การได้ข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็นต้น
1.2 ด้านความสามารถอื่น	1) การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี 2) ความถนัด ความสนใจ และผลงานในอดีตที่ผ่านมา 3) บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน 4) การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	- ระเบียบสะสม - แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) - วิธีการอื่น ๆ เช่น การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน เพิ่มสะสมผลงาน พฤติกรรมนักเรียน

ตารางที่ 2.1 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์คัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
2. ด้านสุขภาพ		
2.1 ด้านร่างกาย	<ol style="list-style-type: none"> 1) ความผิดปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น 2) โรคประจำตัว 3) ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง 4) ความสะอาดของร่างกาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกต การสอบถามจากครูพยาบาล จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองสำหรับนักเรียน ม. 1- ม. 6 เป็นต้น
2.2 ด้านจิตใจ – พฤติกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1) สภาพอารมณ์ ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือ ซึมเศร้า 2) ความประพฤติก 3) พฤติกรรมต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเรียน ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น 4) ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ครู/ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตัวเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) - วิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน จากแบบสอบถาม เป็นต้น
3. ด้านครอบครัว		
3.1 ด้านเศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้หารายได้ให้ครอบครัว 2)ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวภาระหนี้สิน 3) ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย 4) จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - วิธีการอื่นๆ เช่น การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน หรือจากนักเรียน โดยตรง เป็นต้น

ตารางที่ 2.1 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์คัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียน
แต่ละด้าน (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
3. ด้านครอบครัว (ต่อ)		
3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน	1) ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง 2) ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม 3) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น อบอุ่น หรือมีทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม หม่อลอย แสดงออกถึงการไม่อยากกลับบ้าน เป็นต้น 4) การใช้สารเสพติด สุรา หรือเล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรัง/รุนแรงของสมาชิกในครอบครัว	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกต พฤติกรรมนักเรียน การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง หรือจากกลุ่มเพื่อน เป็นต้น
4. ด้านสารเสพติด	1) พฤติกรรมที่แสดงออก 2) พฤติกรรมในชั้นเรียน 3) การใช้จ่ายเงิน 4) การคบเพื่อน 5) สุขภาพและบุคลิกภาพ 6) สถานภาพทางครอบครัวและสิ่งแวดล้อม	- การสังเกต - การสัมภาษณ์ - การคัดกรอง - จากระเบียนสะสม
5. ด้านความปลอดภัย	1) พฤติกรรมการทำงานที่สร้างความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น 2) จิตสำนึกในเรื่องความปลอดภัย	- ข้อมูลการเดินทาง - สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตารางที่ 2.1 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์คัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
6. ด้านอื่นๆ เช่น ด้านเพศ เป็นต้น	พฤติกรรมอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงจากเดิม ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งที่ดีขึ้น หรือมี ความไม่เหมาะสมที่ส่งผลกระทบต่อ ความสามารถ สุขภาพ และการดำเนิน ชีวิตประจำวันของนักเรียน	- สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน - การสัมภาษณ์นักเรียน - จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เพื่อนนักเรียน เป็นต้น

ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2551, น. 12-14

ก้องภพ ยี่หระ (2550, น. 47 – 48) กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งเครื่องมือที่โรงเรียนควรใช้ในการคัดกรองนักเรียน คือ 1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของกรมสุขภาพจิตที่โรงเรียนควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา 2) แบบบันทึกสรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล/ห้องเรียน ซึ่งเป็นแบบบันทึกข้อมูลในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านร่างกายด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองนักเรียนและด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านยาเสพติด ด้านเพศ 3) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมปรับตัวที่เกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจ ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

วรา งามเสงี่ยม (2552, น. 29) กล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือสำหรับใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการคัดกรองนักเรียน ได้จาก ระเบียบสะสม แฟ้มสะสมงาน บันทึกการตรวจสุขภาพ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน แบบสอบถาม การสังเกต การสอบถามจากผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือการสอบถามจากนักเรียนโดยตรง สำหรับเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ นั้น โรงเรียนอาจใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันไปตามรายละเอียด แต่ที่ใช้โดยทั่วไปจะจัดกลุ่มนักเรียนเป็นปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาตามแนวทางของกรมสุขภาพจิต

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน ประกอบด้วย ระเบียบสะสม แฟ้มสะสมงาน บันทึกการตรวจสุขภาพ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ข้อมูลการเดินทาง แบบสอบถาม การสังเกต การสอบถามจากผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้อง

กับนักเรียนหรือการสอบถามจากนักเรียน โดยตรง ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์ การคัดกรองนักเรียนของ โรงเรียนเป็นหลักด้วยเพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่ เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน

2.1.4.3 การส่งเสริมนักเรียน

1) ความหมายของการส่งเสริมนักเรียน

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 42) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ได้รับการพัฒนาให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 บ, น. 32) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ ปรึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนที่อยู่ใน กลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่ม มีปัญหากลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง ซึ่งวิธีการส่งเสริมนักเรียนมี หลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุม ผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ โครงการพิเศษอื่นๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การ สนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจใน ตนเองสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรม โฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ โครงการพิเศษอื่นๆ

2) ความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียน

ทวีพงศ์ หล่มวงษ์ (2551, น. 25) กล่าวว่า การจะสนับสนุนให้นักเรียนทุก คนมีพัฒนาการของชีวิตในทุกๆ ด้าน นอกจากบิดา มารดาแล้ว คณะครูเองก็ต้องตระหนักถึง ความสำคัญในการส่งเสริมนักเรียนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะครูที่ปรึกษา เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและ นักเรียนให้ความไว้วางใจที่สุดในโรงเรียน ซึ่งหากนักเรียนได้รับการส่งเสริมในสิ่งที่ถูก ที่ควรแล้วนั้น ก็จะทำให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังทัศนคติอันดี ส่งเสริมศักยภาพทางร่างกาย และส่งเสริมทักษะ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

อรนุช พันธุ์สอาด (2556, น. 37) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียน เป็นการ สนับสนุนให้นักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง ให้มี

ความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นและมีคุณภาพตามเป้าหมายของโรงเรียน ชุมชน หรือผู้ปกครอง
คาดหวังไว้

อรรวรรณ แสนเย็บ (2556, น. 23) กล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริม
และพัฒนานักเรียนไว้ว่า การที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาให้การสนับสนุน ส่งเสริมนักเรียนใน
ความดูแลของตนเองทุกคน ซึ่งไม่ว่าถูกกำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่ม
มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น และที่สำคัญอีกอย่างคือ เป็นแนวป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มพฤติกรรม
ปกติมีพัฒนาการที่แยกลงจนกลายเป็นอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และยังถือได้ว่าเป็นการพัฒนา
ให้นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงหรือภาวะที่มีปัญหามีโอกาสปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลับมาสู่กลุ่มปกติที่มี
คุณภาพตามกำลังที่พัฒนาได้ โดยมีวิธีการที่ใช้เป็นเครื่องมือคือ กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ในชั้นเรียน
กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตาม โครงการ
พิเศษต่างๆ เช่น กิจกรรมสถานนักเรียน กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมคัดสรรนักเรียน
ต้นแบบ

Robinson (2001, p. 23) กล่าวว่า การกระตุ้นเพื่อทำการส่งเสริมนักเรียน
มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะหากมีการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องส่วนของวัย ตอบโจทย์ความต้องการ
ตามธรรมชาติในแต่ละช่วงวัยของนักเรียน จะทำให้นักเรียนสามารถค้นพบความถนัดของตนเอง
ทราบถึงความสนใจพิเศษของตนเอง จะเป็นช่องทางให้นักเรียนเลือกเรียนหรือเลือกปฏิบัติกิจกรรม
เสริมที่จะเป็นพื้นฐานนำไปสู่การประกอบวิชาชีพในอนาคตที่เลือกไว้ด้วยความมั่นใจ เมื่อพบ
จุดมุ่งหมายในชีวิต ก็จะไขว้คว้าหาโอกาสที่จะเรียนรู้ด้วยความสุข และไม่ปฏิบัติตนให้เป็นภาระ
ของครู โรงเรียน และพ่อแม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียน
คือ การให้การสนับสนุนแก่นักเรียนแต่ละบุคคลมีการพัฒนาชีวิตในทุกๆ ด้าน เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง
พฤติกรรม ของตนเองให้น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ มีคุณภาพตามแนวทางที่ควรจะเป็นตามมาตรฐาน
ของโรงเรียนหรือเป็นไปตามที่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมให้ความคาดหวังไว้

3) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 15) กล่าวถึง ในการส่งเสริมนักเรียนมีวิธีการ
และเครื่องมือ โดยใช้กิจกรรมโฮมรูมและการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โดยมีการดำเนินการเป็น
หลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรม
หรืออื่นๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้งประเมินผล

การจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน ด้วยวิธีการผสมผสาน โดยยึดความต้องการของนักเรียน และนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน แสดงให้เห็น ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 สรุปกระบวนการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือในการส่งเสริมนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
ส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	จัดกิจกรรมต่อไปนี้ 1) กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2) ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) หรือ 3) จัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูพิจารณาว่า เหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียน ให้มีคุณภาพมากขึ้น	1) แนวทางในการจัดกิจกรรม โฮมรูมของโรงเรียน 2) แนวทางการจัดกิจกรรม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 3) แบบบันทึก /สรุปประเมินผล การดำเนินกิจกรรม โฮมรูม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน อื่น ๆ

ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2551, น. 5

จตุพร ขวามะลิ (2557, น. 15) กล่าวว่า การจะส่งเสริมให้นักเรียนกลับมา
อยู่ในกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไปจะใช้วิธีการและ
เครื่องมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. การส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น บูรณาการการเรียนรู้ กิจกรรมโฮมรูม
ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ชมรมรักการอ่าน ซอนเสริม พี่สอนน้อง การประกวด/แข่งขัน การ
พัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ (พหุปัญญา)

2. การส่งเสริมสุขภาพกาย/จิต เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมส่งเสริม
สุขภาพ โครงการอาหารกลางวัน กิจกรรมพัฒนานาจิต การอบรมจริยธรรม กิจกรรมแนะแนว กีฬา
ดนตรี ศิลปะ

3. การส่งเสริมความประพฤดี เช่น กิจกรรมโฮมรูม ลูกเสือ เนตรนารี
ยุวกาชาด วันสำคัญทางศาสนา เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม จัดประกวดแข่งขันในวาระต่างๆ

4. การส่งเสริมการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น กิจกรรมโฮมรูม ฝึกทักษะ
ชีวิต กิจกรรมประชาธิปไตย กลุ่มสัมพันธ์ ค่ายกิจกรรมต่างๆ

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 45) ได้สรุปวิธีและเครื่องมือเพื่อการ
ส่งเสริมพัฒนานักเรียนประกอบด้วย การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) การเยี่ยมบ้าน การจัด

กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการพิเศษต่างๆ กิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมที่เสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียน กิจกรรมกลุ่มบ่าเพ็ญประโยชน์เพื่อให้เกิดความเสียสละและความสามัคคี กิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตัว กิจกรรมสร้างเสริมทีมระหว่างนักเรียน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริม นักเรียน คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) การเยี่ยมบ้าน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการพิเศษต่าง ๆ กิจกรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพการ สุขภาพจิต ส่งเสริมความประพฤติ และส่งเสริมการปรับตัว ด้วยวิธีการผสมผสาน โดยยึดความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน โดยมีการดำเนินการเป็นหลักฐาน รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้งประเมินผล การจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

2.1.4.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

1) ความหมายของการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

จักรี โปธิ์สำนัก (2550, น. 24) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา หมายถึง การให้คำปรึกษาที่ดี เอาใจใส่แก่นักเรียนอย่างใกล้ชิด เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจ อบอุ่นเป็นมิตร สามารถเป็นที่พึ่งให้แก่แก่นักเรียนได้ รวมถึงการแก้ไข้ปัญหานั้นควรทำด้วยวิธี ประณีประนอม ไม่ปล่อยปละละเลยแก่นักเรียนและควรที่จะร่วมมือ ร่วมใจในการแก้ไข้ปัญหาต่างๆ จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 47) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ของนักเรียน หมายถึง การดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยการดูแลอย่างใกล้ชิด ใช้วิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน ไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้นและการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้วให้เหมาะสมกับลักษณะของปัญหาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป การจัดกิจกรรมและเทคนิควิธีการในการป้องกันและแก้ไข้ ปัญหาของนักเรียน เช่น การให้การปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมเพื่อช่วยเพื่อน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตร การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

อรอรพรรณ แสนเขย (2556, น. 25) กล่าวว่า การป้องกันและช่วยเหลือ นักเรียน หมายถึง การให้ความเอาใจใส่และใช้ความใกล้ชิดระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียนในการดูแล และหาวิธีการช่วยเหลือที่หลากหลายเพื่อป้องกัน ปรับปรุงพฤติกรรม ปรับเปลี่ยนทัศนคติ และลด

ความรุนแรงในปัญหาของนักเรียน แม้จะมีวิธีการและเครื่องมือให้ครูที่ปรึกษาเลือกใช้ในการทำงานมากมาย แต่ที่ขาดไม่ได้และมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในขั้นต้นมี 2 ประการ คือ การให้คำปรึกษาในเบื้องต้น และดำเนินการให้มีกิจกรรมเพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือ เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการที่หลากหลาย เช่น การให้การปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อช่วยเพื่อน การสื่อสารกับผู้ปกครอง ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นและการแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นมาแล้วให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

2) ความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ฐานิยา งามศิริ (2553, น. 26) กล่าวว่า นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มนี้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน ตลอดจนมีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนพัฒนาสู่กลุ่มปกติต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 บ, น. 33) ให้ความสำคัญกับการการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่า ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป โดยมีเทคนิค วิธีการที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการ คือ การให้การปรึกษาเบื้องต้นและการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

อนุสรฯ สุขกล้า (2556, น. 27) สรุปว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ การดูแลช่วยเหลือ เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ซึ่งถือว่าเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหามีความสำคัญคือ ป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ไม่ให้เป็นปัญหาของสังคม พัฒนาสู่กลุ่มปกติ และเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

3) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 18) กล่าวถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหามีจำนวนมากสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ดังนั้นจึงต้องอาศัยวิธีการและเครื่องมือในการประสานกับผู้เกี่ยวข้องในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย แสดงให้เห็นดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 สรุปกระบวนการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
การป้องกันการแก้ไขปัญหา (จำเป็นมากสำหรับนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา)	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2) ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อช่วยเพื่อน (Buddy) 2.4 กิจกรรมชมเสริม 2.5 กิจสื่อสารกับผู้ปกครอง 2.6 กิจกรรมอื่นๆ เช่น การเข้าค่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียน 5 กิจกรรม 2) แบบบันทึกสรุปการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2551, น. 6

จตุพร ขาวมะลิ (2557, น. 15-16) การหาวิธีช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนโดยไม่ปล่อยปละละเลยจนเป็นปัญหาของสังคมสามารถดำเนินการได้หลายเทคนิควิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูแนะแนว หรือครูผู้รับผิดชอบต้องปฏิบัติผ่านกิจกรรมอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. การป้องกัน เป็นการเสริมสร้างทักษะชีวิตนักเรียนให้มีภูมิคุ้มกันสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ปลอดภัยจากสิ่งมอมเมาและอบายมุขต่างๆ ตัวอย่างกิจกรรม เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตเฉพาะกรณี กิจกรรมในวันสำคัญและโอกาสต่างๆ เป็นต้น

2. การแก้ไขปัญหา เป็นการให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายกรณีตามความเหมาะสม ตัวอย่างกิจกรรม เช่น การให้คำปรึกษา ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การศึกษารายกรณี กิจกรรมโฮมรูม สร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง จัดการทุน หารายได้ระหว่างเรียน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในสถานประกอบการ ฝึกทักษะชีวิต

วิโรจน์ สุรสาคร (2550, น. 50) กล่าวว่า การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูควรเอาใจใส่นักเรียนเท่าเทียมกัน โดยมีวิธีการและเครื่องมือหลักๆ ดังนี้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550, น. 33-34) ได้กล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือในการป้องกัน การแก้ไขปัญหาแก่นักเรียนนั้นมีหลากหลายวิธีการแต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ คือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติงานของนักเรียน ทั้งในทางที่ไม่ถูกต้องโดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ โดยอาศัยความรู้และทักษะเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญ คือ การรับฟังเนื้อหาและความรู้สึก แนวทางการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในแต่ละลักษณะของปัญหา เช่น ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การหนีเรียน เป็นต้น

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ในการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้การช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจของครูทุกคนรวมถึงความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วย

อรนุช พันธุ์สอาด (2556, น. 39) กล่าวว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจะต้องทราบถึงสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและต้องยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล เลือกใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา ซึ่งการให้คำแนะนำให้คำปรึกษาจึงไม่มีวิธีการช่วยเหลือที่แน่นอน เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูที่ปรึกษาแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหานักเรียนแต่ละคนต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหา หลักๆ ดังนี้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่
หลากหลาย เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเสริมสร้างทักษะ
ชีวิตเฉพาะกรณี กิจกรรมในวันสำคัญและ โอกาสต่างๆ โดยเลือกใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือ
ให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา เพื่อช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือนักเรียน
มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจของครูทุกคนรวมถึงความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วย

2.1.4.5 การส่งต่อ

1) ความหมายของการส่งต่อ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 21) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียน หมายถึง
การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น
ก็ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูก
ทางและรวดเร็วขึ้น กรณีเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
หรือเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนก็ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกัน

จักรี โพธิ์สำนึก (2550, น. 25) กล่าวว่า การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือ
นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มมีปัญหา ที่มีพฤติกรรมค่อนข้างรุนแรงจนเกินความสามารถของครูประจำชั้น
ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนได้ดูแลช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถ
แล้ว เมื่อเห็นว่าเกินความสามารถและอำนาจ ก็จะส่งต่อไปกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อดูแลช่วยเหลือหรือนำบังคับนักเรียนต่อไป

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 49) กล่าวว่า การส่งต่อ หมายถึง การ
ดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาหรือโรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือให้ความช่วยเหลือ
ที่ถูกต้องเหมาะสมได้ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลือที่
ถูกต้องเหมาะสมหรือช่วยเหลือได้รวดเร็วกว่า แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การส่งต่อภายในโรงเรียนและ
การส่งต่อไปยังภายนอกโรงเรียน

อรอวรรณ แสนชัย (2556, น. 25) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียน หมายถึง
การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นหลักจากการได้รับการช่วยเหลือจากครู
ที่ปรึกษาโดยการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งการส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การ
ส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ 2) การส่งต่อภายนอก
ครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน
ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการส่งต่อ นักเรียน ที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น หรือกรณีเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการ พิเศษ หลังจากการ ได้รับการช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาหรือโรงเรียน ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือให้ ความช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสมได้ต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การส่งต่อ ภายในโรงเรียนและการส่งต่อไปยังภายนอกโรงเรียน

2) ความสำคัญของการส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 21) ให้ความสำคัญกับการส่งต่อนักเรียนว่าในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษานั้น อาจมีบางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการ ช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมาก ขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งการส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การส่ง ต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียน ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะ ปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น 2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

จตุพร ขววมะลิ (2557, น. 17) กล่าวว่า ในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไข ปัญหาแล้วพฤติกรรมนักเรียนยังไม่ดีขึ้น หรือเป็นปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ หรือเป็นปัญหา ซับซ้อนยากที่ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นเพียงลำพังจะแก้ปัญหาได้ จำเป็นต้องส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว หรืออาจเป็นกรณีส่งต่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อพัฒนาต่อยอด มี 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก

ทวีพงศ์ หล่มวงษ์ (2551, น. 29) กล่าวว่า การส่งต่อ คือกระบวนการที่ ทางโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนที่ยากต่อการแก้ไขและการช่วยเหลือตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับ โรงเรียน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตวิทยาและความรู้สึก ปัญหา พฤติกรรมที่ซับซ้อน เป็นต้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการส่งต่อและประสานทำงานร่วมกับ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สุจิตรา ช่างโชติ (2556, น. 19 – 20) กล่าวถึงความสำคัญของการส่งต่อ นักเรียนว่า ปัญหาของนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ไม่สามารถ ที่จะดำเนินการได้ทุกอย่าง ต้องมีการดำเนินการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญต่อไปตามลำดับขั้นตอน การส่งต่อ

แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอกที่เหมาะสมเพื่อเป็นหนทางในการช่วยเหลือนักเรียนอันสงที่ดีในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 a, น. 33) กล่าวว่า ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหายากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนาหรือได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว การส่งต่อแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายใน หมายถึง การส่งต่อนักเรียนไปยังครูแนะแนวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่สามารถให้ความช่วยเหลือเด็กได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และการส่งต่อภายนอก หมายถึง การส่งต่อนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องนอกโรงเรียน ได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนกรณีเกินความสามารถของสถานศึกษา โดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ และมีการติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งต่อ มีความสำคัญ คือ แก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ หรือซับซ้อนเกินครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะแก้ปัญหาได้ จึงส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริม อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2551, น. 21) กล่าวถึง วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการส่งต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมคงเดิม หรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีใดๆ ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 สรุปกระบวนการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือในการส่งต่อ

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
การส่งต่อ		
- ส่งต่อภายใน	1) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูผู้สอน ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน	1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน
- ส่งต่อภายนอก	2) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง	2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2551, น. 6

แดน ศรีชนะวัฒน์ (2555, น. 25) กล่าวถึง การใช้วิธีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนพิจารณาส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกอาทิ นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักบำบัด วิทยากรผู้ให้ความรู้ โดยใช้ประสบการณ์เป็นเครื่องมือ และการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากนักเรียน ผู้ปกครองและครูทุกฝ่ายอันจะทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสมบูรณ์ รวมทั้งควรมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งต่อนักเรียนของสถานศึกษาต่อไป

อนุสรฯ สุขกล่ำ(2556, น. 35) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนนั้นมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องทั้งบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือ ต่อเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนแล้วสรุปเป็นแบบบันทึกการส่งต่อและรายงานผลการผลติดตามช่วยเหลือนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการส่งต่อ ประกอบด้วย การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนพิจารณาส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญนอก แบบบันทึกการส่งต่อและรายงานผลการผลติดตามช่วยเหลือนักเรียน การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งต่อนักเรียนของสถานศึกษาต่อไป

2.2 ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

จตุพร ขวามะลิ (2557, น. 14) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพความสำเร็จของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนดให้ในปีการศึกษา 227-2558 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) มีนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมอย่างเหมาะสม 2) มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ 3) มีครู/ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน 4) มีงบประมาณและทรัพยากรที่เหมาะสม 5) มีกระบวนการ/วิธีการที่เป็นระบบ 6) มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 7) มีเครือข่ายดำเนินการอย่างกว้างขวาง 8) มีการถอดบทเรียนความสำเร็จและการสร้าง Best Practice.

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 8) กล่าวถึงปัจจัยด้านความพร้อมของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) ประสบการณ์การทำงานของครู 2) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมครู และ 3) จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

โดยปัจจัยดังกล่าวได้มาจากการสังเคราะห์และจากการศึกษา เรื่องการบริหารการศึกษาและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบ ปัจจัยทางการบริหารและวงจรเคมีที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล (2557, น. 223-224) กล่าวถึงปัจจัยที่นำไปสู่ผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ยุทธศาสตร์ คือ แม่บท ในการบริหารทำให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันให้และบรรลุเป้าหมาย องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ คือ การกำหนดงานเป้าหมาย กำหนดงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างชัดเจน องค์ประกอบที่ 3 การดำเนินงาน คือ การปฏิบัติงานร่วมกันของครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างมีขั้นตอน วิธีการทำงานเป็นทีม และมีการบันทึกในด้านการตรวจสอบแก้ไข องค์ประกอบที่ 4 การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน คือ การตรวจสอบการดำเนินงานด้วยการนิเทศ กำกับ ติดตาม เสนอผลให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนา องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลและรายงานผล คือ การกำหนดระยะเวลาของการประเมิน การประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน และมีการรายงานผลการดำเนินงาน

แดน ศรีชนะวัฒน์ (2555, น. 17) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้สำเร็จผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงต้องมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ 1) มีการบริหารและระบบการจัดการที่เข้มแข็ง 2) พัฒนาทักษะ/ความรู้แก่ครูและบุคลากรที่ต้องให้บริการนักเรียน 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน

ปิยะพร ป้อมเกษตร์ (2550, น. 44) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กระบวนการและปัจจัยสนับสนุน ซึ่งประกอบด้วย 1) ความพร้อมด้านบุคลากร 2) ด้านนโยบายและการบริหาร 3) ความเพียงพอด้านทรัพยากร 4) ด้านความร่วมมือของชุมชนและผู้ปกครอง 5) ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ได้จากการศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

วรรณภา เย็นมนัส (2557, น. 12) กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ได้จากการศึกษาหลักการและงานวิจัยของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าจะทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งการบริหารงานให้เกิด

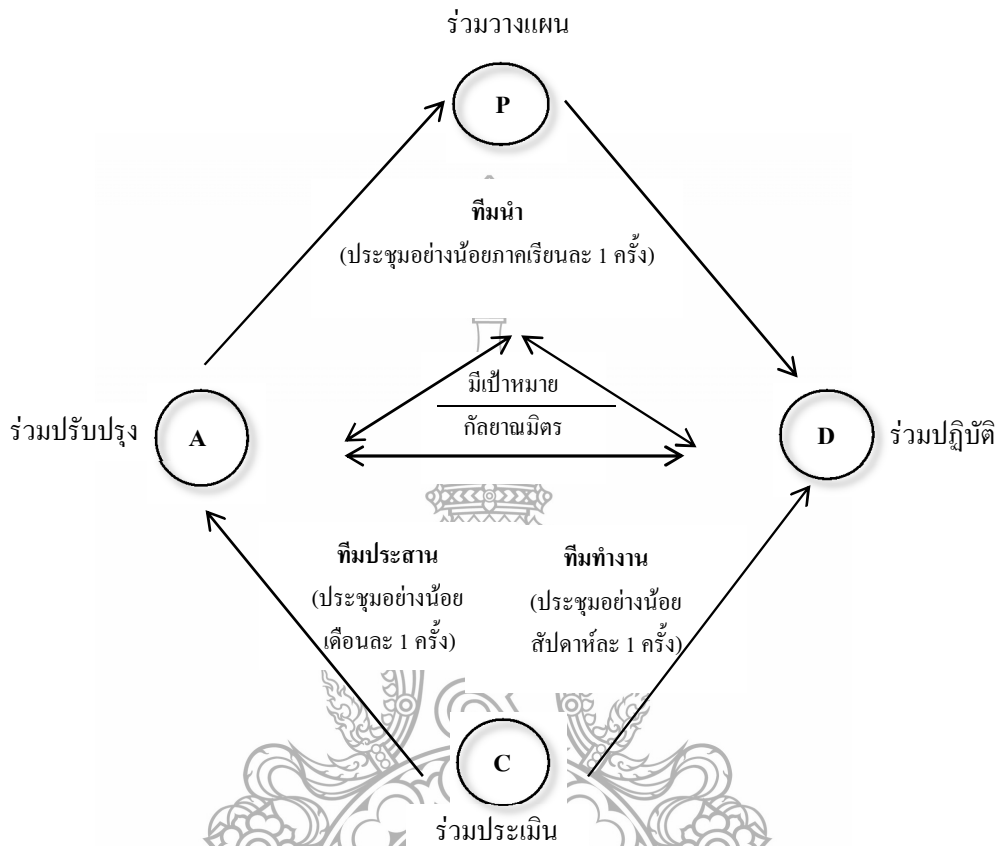

ประโยชน์นั้นต้องประกอบไปด้วยปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการทำงานเป็นทีม และ 3) ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

สุจิตรา ช่วงโชติ (2556, น. 23) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน 3) คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด 4) ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน 5) อบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสิ่งที่จำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียนซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 b, น. 27-28) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีมในรูปคณะกรรมการมีความจำเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จของระบบ ดังนั้น โครงสร้างคณะกรรมการ การประสานการทำงานระหว่างคณะกรรมการและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในแต่ละคณะจึงต้องชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยปกติจะมีกรรมการ 3 คณะ คือ คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง จัดทำแผนกลยุทธ์ ควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุนเสริมสร้างพลัง (empowerment) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน/ทีมสนับสนุน/ทีมคุณภาพ) เป็นทีมหลักในการสนับสนุนประสานงาน เป็นพี่เลี้ยง ทั้งด้านวิชาการและอื่นๆ ให้เกิดการสร้างระบบคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าทีม คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) เป็นทีมที่สมาชิกรับผิดชอบการทำงาน โดยตรงระบบย่อยนั้นๆ ในกรณีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ทีมระดับชั้น มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพในระบบย่อยต่างๆ ที่ตนเองมีส่วนร่วม แม้ว่าคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ จะมีรูปแบบโครงสร้างตามลำดับชั้น แต่คณะกรรมการทุกคณะสามารถปฏิบัติงานเชื่อมโยงกันได้ เพื่อให้เกิดการ

ประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและที่สำคัญแต่ละคณะต้องร่วมมือกันทำงานเป็นทีม แสดงให้เห็นดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 ทีมและการประสานสัมพันธ์ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 b, น. 29)

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา(2551, น. 7) ปัจจัยสำคัญที่มีผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ต้องประกอบด้วย 1) ทีมนำและทีมประสาน อันได้แก่ผู้บริหาร รองผู้บริหารทุกฝ่าย กรรมการสถานศึกษา รวมไปถึงจนถึงหัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าระดับ หัวหน้างานต่างๆ ของโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นหลัก พร้อมให้การสนับสนุน ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและยินดีเข้าร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมของช่วงเวลาด้วยความสม่ำเสมอ 2) ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก็จำเป็นที่จะต้องมีความตระหนัก เล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เชื่อว่าตนเองสามารถทำงานนี้ได้

มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและต่อหน้าที่ มีความสุข ทุ่มเทกำลังความสามารถให้นักเรียนเกิดพัฒนาการ ในทุกด้าน 3) คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคนจะต้องมีความสามารถในการติดต่อประสานงานกัน เชื่อมความสัมพันธ์ให้ใกล้ชิดสนิทสนม โดยใช้ภาษาที่สุภาพและมีการประชุม ปรึกษาร่วมกัน ในคณะย่อยและคณะหลักตามวาระที่กำหนดหรือเมื่อมีเหตุเร่งด่วนจำเป็น 4) มีการมอบหมาย กำหนดให้ครูที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นบุคลากรหลักและมีความสำคัญยิ่งในการดำเนินงาน โดยในการ ทำหน้าที่ต้องได้รับความร่วมมือจากครู การสนับสนุนจากผู้บริหาร และการอำนวยความสะดวกจาก ทางโรงเรียนให้ปฏิบัติได้อย่างราบรื่น 5) โรงเรียนควรดำเนินการจัดอบรม แก่ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนให้มีความรู้และทักษะที่จะอำนวยความสะดวกต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะเรื่องจิตวิทยาสำหรับเด็กและวัยรุ่น ตลอดจนไปจนถึงการให้ คำปรึกษาเพื่อชะลอความรุนแรงของปัญหาในเบื้องต้นซึ่งนับเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งควรดำเนินการให้ เบ็ดเสร็จตามเวลา 6) จัดให้มีผู้ปกครองเครือข่าย หรือสัญญาความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับบ้าน สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ที่ว่าการอำเภอ องค์การบริหารในภูมิภาค ร่วมกันให้ความ ช่วยเหลือและให้การดูแลนักเรียน ในเชิงเชื่อมโยงอย่างเข้มแข็ง จริงจัง มีความมุ่งมั่นที่อยากเห็น นักเรียนเป็นเยาวชนที่ดี

ห้สหพศ์ งานดี (2551, น. 112) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบความสำเร็จ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) การเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน โดยการ กำหนดโครงสร้างบุคลากรออกเป็น 3 ทีม คือ ทีมนำ ทีมประสาน และทีมทำ วิเคราะห์สภาพความ พร้อมพื้นฐานของโรงเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติงาน 2) การปฏิบัติตามแผน โดยการประชุมชี้แจงและ สร้างความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรในโรงเรียน การฝึกอบรมครูให้มีความ พร้อมในการปฏิบัติงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิคหรือทักษะต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน การประชาสัมพันธ์งานดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้กับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ อย่างต่อเนื่อง 3) การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกผู้ทำหน้าที่ ประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับ การ ประเมินสลับระหว่างชั้น การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานและการรายงานการ ดำเนินงาน 4) บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองในการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาแก่นักเรียน และสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

อรรณ แสนเยย (2556, น. 46) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อหาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงาน จากคำแนะนำ แนวทาง หรือข้อสรุปของการวิจัย ได้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ดังนี้ 1) ความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4) การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทผู้บริหาร 5) การนิเทศระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Childs (2013, p. 17) กล่าวถึงปัจจัยแวดล้อมที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบการให้บริการเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมและดูแลนักเรียนด้านการศึกษาประสบความสำเร็จ ต้องประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) มีหลักสูตรที่เหมาะสมตามความต้องการ 2) ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร/เจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานเพื่อสร้างเครือข่ายการให้บริการ 3) มีความเสมอ 4) มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก 5) ส่งเสริมให้ใช้ชีวิตอย่างเข้มแข็ง 6) เน้นการสร้างความรู้ในห้องเรียน 7) ความร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและ โรงเรียน

Sorochan (2011, p. 14) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยง ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) มีความหวังและเชื่อว่านักเรียนสามารถพัฒนาได้ 2) ผู้นำมีความตระหนักและมุ่งมั่นในการกำหนดรูปแบบการบริหารงาน 3) โรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงาน 4) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 5) ประสานความร่วมมือระหว่างครู เจ้าหน้าที่ผู้ปกครองและชุมชน

2.2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองนักเรียน ส่งเสริมนักเรียน ป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนและการส่งต่อ เพื่อให้ นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามมาตรฐานที่สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, น. 18) ได้กำหนดไว้ คือ 1) รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ 2) มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุขนิสัยที่ดี 3) มีทักษะในการหลีกเลี่ยงป้องกันภัยอันตรายและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ 4) รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นและสามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ 5) เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม 6) มีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริต จึงได้นำแนวคิดของนักการศึกษา นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมาสังเคราะห์รวมกัน แสดงให้เห็นดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 การสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา
เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัจจัยที่มีผล ต่อการ ดำเนินงาน ตามระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน**	รายชื่อนักการศึกษา/นักวิชาการ/หน่วยงานทางการศึกษา													
	ปิยะพร ป้อมเกษมศรี (2550)	สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551)	หัตถพงษ์ งานดี (2551)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552)	ไชโรชชาน (Sorochan) (2011)	จุฑามณี เกษศิริธรรม (2555)	แดน ศรีชนะวัฒน์ (2555)	ชาต (Chids) (2013)	ศุจิตรา ช่างโหด (2556)	อรพรรณ แสนเชื้อ (2556)	จิตพร ปาวมะลิ (2557)	ชยภรณ์ ศฤงคารพิบูล (2557)	วรรณภา เข็มมนัส (2557)	รวม
ปัจจัยที่ 1	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	10
ปัจจัยที่ 2											✓*	✓*		1*
ปัจจัยที่ 3		✓*	✓*	✓*					✓*		✓*	✓*		6
ปัจจัยที่ 4	✓*										✓*	✓*		3
ปัจจัยที่ 5			✓*	✓*						✓*	✓*	✓*	✓*	6*
ปัจจัยที่ 6		✓*		✓*				✓*	✓*		✓*			5
ปัจจัยที่ 7	✓*		✓*	✓*		✓*				✓*	✓*			4*
ปัจจัยที่ 8		✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*		✓*	✓*	✓*	✓*		8
ปัจจัยที่ 9	✓*			✓*	✓*	✓*				✓*	✓*			5
ปัจจัยที่ 10														1
ปัจจัยที่ 11	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	✓*	9
ปัจจัยที่ 12				✓*	✓*	✓*			✓*	✓*	✓*	✓*		4
ปัจจัยที่ 13													✓*	1*
ปัจจัยที่ 14		✓*	✓*	✓*					✓*		✓*	✓*		6*
ปัจจัยที่ 15		✓*	✓*					✓*						3
ปัจจัยที่ 16										✓*				1

หมายเหตุ

* เป็นปัจจัยที่คัดสรรเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้

** ปัจจัยที่ 1 คือ นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม ที่เหมาะสม

ปัจจัยที่ 2 คือ ระบบข้อมูลสารสนเทศ

ปัจจัยที่ 3 คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

- หมายเหตุ (ต่อ)
- ปัจจัยที่ 4 คือ งบประมาณและทรัพยากร
  - ปัจจัยที่ 5 คือ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
  - ปัจจัยที่ 6 คือ มีเครือข่ายในการดำเนินงาน
  - ปัจจัยที่ 7 คือ ความพร้อมของบุคลากร
  - ปัจจัยที่ 8 คือ การอบรมพัฒนาและเพิ่มทักษะการปฏิบัติงาน
  - ปัจจัยที่ 9 คือ กำหนดกระบวนการ/วิธีการ ที่ชัดเจน
  - ปัจจัยที่ 10 คือ มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก
  - ปัจจัยที่ 11 คือ ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - ปัจจัยที่ 12 คือ มีความตระหนักและมีความหวัง
  - ปัจจัยที่ 13 คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
  - ปัจจัยที่ 14 คือ การทำงานเป็นทีม
  - ปัจจัยที่ 15 คือ การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์
  - ปัจจัยที่ 16 คือ การสร้าง Best Practice.

จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้เลือกปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำผู้บริหาร (วรรณภา เขื่อนมนัส, 2557) 2) ความพร้อมของบุคลากร (ปิยะพร ป้อมเกษตร์, 2550; หัสพงษ์ งานดี, 2551; จุฑามณี เกษสุวรรณ, 2555; อรวรรณ แสนเฮีย, 2556) 3) การทำงานเป็นทีม (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551; หัสพงษ์ งานดี, 2551; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552; สุจิตรา ช่างโชติ, 2556; ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล, 2557; วรรณภา เขื่อนมนัส, 2557) 4) ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 (จตุพร ขวามะลิ, 2557) 5) นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล (หัสพงษ์ งานดี, 2551; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552; อรวรรณ แสนเฮีย, 2556; จตุพร ขวามะลิ, 2557; ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล, 2557; วรรณภา เขื่อนมนัส, 2557)

จากตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์ ทั้งหมด 16 ปัจจัย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้เลือกปัจจัยที่นำมาศึกษาการส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 ปัจจัย โดยใช้เหตุผลในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำผู้บริหารของผู้บริหารเป็นปัจจัยใหม่ที่ นักการวิชาการ นักวิจัย เริ่มให้ความสนใจนำมาศึกษาร่วมกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกล่าวได้ว่าการศึกษภาวะผู้นำเป็นการมุ่งประเด็นเพื่อศึกษาการแสดงทักษะความสามารถในการบริหารงาน การวางนโยบาย

และบทบาทในการขับเคลื่อนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ความพร้อมของครูเป็นปัจจัยที่น่าสนใจ เพราะในรั้วโรงเรียนบุคลากรที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด คือ ครู ดังนั้น หากครูเห็นความสำคัญ มีความตระหนักและมีความหวังในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นความพร้อมในเบื้องต้น และหากได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมพัฒนาและเพิ่มทักษะการปฏิบัติงาน จะก่อให้เกิดประสบการณ์เสริมสร้างความพร้อมของครูให้ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ประสบผลสำเร็จ

การทำงานเป็นทีม จะช่วยให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจาก ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ให้มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเองที่ได้เป็นส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของทีมที่ต้องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ระบบสารสนเทศ Scan Tool 3 เป็นอีกหนึ่งปัจจัยใหม่ที่เริ่มได้รับความสนใจจากนักวิชาการ นักวิจัย ในสภาพสังคมออนไลน์ที่มีการส่งต่อข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ฉับไว ทั้งยังช่วยชี้แนะแนวทางในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น หากโรงเรียน มีการนำสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะนำไปสู่การแก้ไข ช่วยเหลือ และพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสมและทันที่

การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล เป็นปัจจัยที่ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษา เพราะเป็นกระบวนการที่ใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานต่าง ๆ ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยการนิเทศ กำกับ ติดตามจะช่วยให้สามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ตามวิธีการและขั้นตอนที่ถูกต้อง ส่วนการประเมินผลจะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานและนำข้อมูลที่ได้มาทำการพัฒนาให้ดีขึ้น

2.2.2 ภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหาร

การที่โรงเรียนมีผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ มุ่งบริหารคนและบริหารงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนสู่เป้าหมายตามที่ตั้งไว้ร่วมกัน ดังนั้นในการบริหารจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการจัดวางระบบแผนงาน สนับสนุน ดูแลให้คำปรึกษาดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

วรรณภา เข็มมนัส (2557, น. 21) กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นในการบริหารโรงเรียน โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1) การมีความสามารถพิเศษ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เป็นที่น่าเคารพยกย่อง มีความสามารถเป็นที่ยอมรับ เลื่อมใส ศรัทธา ทำให้ผู้ร่วมงาน ร่วมมือปฏิบัติงานจนประสบผลสำเร็จ มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีความคิดกว้างไกลและทันสมัยต่อการจัดการศึกษากำหนดเป้าหมายในการทำงานได้อย่างชัดเจนและมีมาตรฐานในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์เพื่อการพัฒนาความสามารถ และศักยภาพของโรงเรียน

2) การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการสนับสนุน ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จุดประกายความคิดที่ทำให้ผู้ร่วมงานคิดที่จะช่วยทำงานให้สำเร็จ ใช้ความพยายามเพิ่มขึ้นรวมทั้งทำงาน โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งทำโดยการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยในการทำงาน สร้างค่านิยมในการทำงาน สร้างเจตคติที่ดี การตั้งมาตรฐานในการทำงานสูง เป็นผู้มองการณ์ไกลถึงความเป็นไปได้ใหม่ๆ กล่าวถึงเรื่องอนาคตอย่างคนที่มองโลกในแง่ดี แสดงความเชื่อว่าผู้ร่วมงานจะปฏิบัติงานได้อย่างบรรลุเป้าหมาย

3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ในการให้ความสนใจในผู้ร่วมงานแต่ละคนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริม พัฒนาผู้ตามแต่ละคนตามความต้องการ ตามความสนใจ ตามความสามารถ ตลอดจนปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานอย่างเท่าเทียมกัน การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและให้ข้อมูลย้อนกลับสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานพัฒนาตนเอง เพื่อบรรลุเป้าหมาย

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และสรายุทธ กันหลง (2554, น. 27) กล่าวว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการ เป็นพฤติกรรมกรให้บริการเพื่อนร่วมงานเพื่อสนองตอบความต้องการของเพื่อนร่วมงาน โดยใช้อำนาจทางศีลธรรมกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกันและมอบอำนาจแก่เพื่อนร่วมงาน เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกันของกลุ่ม ผู้นำใฝ่บริการพร้อมจะอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน ด้วยการรับฟังความคิดเห็นและให้เกียรติผู้อื่น พยายามตอบสนองความต้องการของผู้อื่นอย่างเต็มความสามารถ ไม่บังคับผู้อื่นให้ปฏิบัติตามความต้องการของตนเอง รักษาคำพูด ซื่อสัตย์ ดูแลแต่ไม่ควบคุม กระจายข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ตาม ตัดสินใจบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของกลุ่ม เชื่อถือและเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นตัดสินใจด้วยตนเอง ส่งเสริมและช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อค้นพบพลัง

ความสามารถของตนเองเพื่อที่จะรับผิดชอบงานที่พวกเขาทำอย่างเต็มที่ เปิดเผยและปรารถนาที่จะรับรู้ปัญหาของผู้อื่น ด้วยการออกแบบโครงสร้างองค์กร คิกรูปแบบการควบคุมร่วมกัน ประชุมปรึกษาหารือหาข้อตกลงระหว่างผู้นำและผู้ตาม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง และเพิ่มความสามารถของบุคลากร ดังนั้น ภาวะผู้นำใฝ่บริการในแบบบริบทของโรงเรียนมีความจริงใจที่จะดูแลนักเรียนและคณะครู ซึ่งเมื่อครูและนักเรียนได้รับการเคารพและมีโอกาสร่วมตัดสินใจแล้ว ก็จะก่อให้เกิดความรู้สึกรักดีและเห็นความสำคัญของบทบาทตนเองต่อโรงเรียน จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้บรรยากาศการบริหารงานในโรงเรียนสามารถประสบความสำเร็จได้โดยง่าย

หัทธยา แยมชุตติ (2557, น. 571-572) กล่าวว่า การเร่งพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาในเชิงคุณภาพ เป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารที่ต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลง ที่ต้องอาศัยกลยุทธ์ เทคนิค วิธีการ และทักษะที่เหมาะสมจำเป็นต่อการพัฒนา อย่างไรก็ตามการใช้วิธีการหรือทฤษฎีต่าง ๆ นั้นอาจไม่เกิดประโยชน์ ถ้าผู้นำไม่มีความเข้าใจในตนเองหรือผู้อื่น โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจต่อองค์กร ความต้องการจำเป็นของผู้ตาม ในที่สุดผู้นำอาจไม่มีความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับผู้ตามเป็นส่วนช่วยสร้างอนาคตขององค์กรได้ ทั้งผู้ตามยังขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความเจริญงอกงามในการพัฒนา ดังนั้น การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา ภาวะผู้นำใฝ่บริการจึงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและบุคลากรในการปลูกฝังและสร้างภาวะผู้นำของแต่ละบุคคล เพื่อร่วมกันพัฒนาตนเองและองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

Malloy (2012, p. 8) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อคุณภาพของโรงเรียน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะเน้นการพัฒนาคน ทั้งการพัฒนาครูในฐานะผู้ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ เน้นนักเรียนในฐานะผู้ที่เข้ารับการศึกษามาให้ได้รับการพัฒนาตามลักษณะความจำเป็นเฉพาะบุคคล ด้วยภาวะความเป็นผู้นำจะแสดงบทบาทและศักยภาพในการทำงาน โดยดึงความสามารถต่าง ๆ เฉพาะทางของครูมาใช้ให้ตรงกับกรปฏิบัติงานตามหน้าที่ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตามทักษะที่จำเป็น ต่อยอดความรู้ให้ครูเป็นนักวิชาการที่สามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนตามความต้องการตามแต่ละบุคคลของนักเรียน เป็นปัจจัยก่อให้เกิดโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ครูมีคุณภาพ นักเรียนมีคุณภาพได้รับการเติมเต็มทางการศึกษาและคุณลักษณะทางสังคม

Pharion (2014, p. 29) กล่าวว่า ภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม จะก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลภายใน รวมไปถึงจนถึงบุคคล หน่วยงานและ

องค์กรต่างๆ ภายนอก ที่มีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายการทำงานร่วมกัน เป็นทีมเดียวกัน โดยการทำงานเป็นทีมนี้เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานให้เอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การขับเคลื่อนของผู้นำที่เป็นผู้ชี้แนะ สร้างความเชื่อมั่น สนับสนุน ให้คำปรึกษาในการมีส่วนร่วม โน้มน้าวจิตใจให้ทุ่มเทกับองค์กรและใช้อิทธิพลจูงใจต่อบุคคลอื่น ตามลักษณะภาวะผู้นำ 8 ประการ ดังนี้ 1) ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดีเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง 2) อ่อนน้อมถ่อมตน ยกย่อง ให้เกียรติ และเคารพศักดิ์ศรีของบุคคลอื่น 3) ยึดหลักศีลธรรม จริยธรรม มีความชอบธรรมในการบริหารงาน ภายในทีมอย่างเท่าเทียมกัน 4) มีทัศนคติที่กว้างไกลในการสร้างเครือข่ายและคิดบวก 5) ซื่อตรง จริงใจ 6) กระตุ้นผู้ร่วมทีมก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 7) เข้าถึงและสามารถพบเจอได้ง่าย 8) ให้อำนาจในการตัดสินใจแก่เจ้าของงานที่รับผิดชอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ความสามารถในการบริหารองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ มีความคิดกว้างไกล มองอนาคตอย่างคนที่มองโลกในแง่ดี ทันสมัยต่อการจัดการศึกษา ตั้งมาตรฐานในการทำงานสูง มีวิสัยทัศน์ในการปลูกฝังและสร้างภาวะผู้นำของแต่ละบุคคล เพื่อร่วมกันพัฒนาตนเองและองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดึงความสามารถเฉพาะทางของครูมาใช้ให้ตรงกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตามทักษะที่จำเป็นเพื่อเพิ่มศักยภาพและ โน้มน้าวจิตใจให้ทุ่มเทกับองค์กร ด้วยการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย สร้างแรงบันดาลใจ สร้างค่านิยม สร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น ชี้แนะ สนับสนุน ให้คำปรึกษาในการมีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลภายใน รวมไปถึงจนถึงบุคคล หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ภายนอก ที่มีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม รับฟังความคิดเห็นและให้เกียรติผู้อื่น ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ประชุมปรึกษาหารือหาข้อตกลงระหว่างผู้นำและผู้ตาม ออกแบบ โครงสร้างการบริหาร คิดรูปแบบการควบคุมร่วมกัน นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่มุ่งประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญในฐานะผู้เข้ารับการศึกษา ให้ได้รับการพัฒนาตามลักษณะความจำเป็นเฉพาะบุคคล

2.2.3 ความพร้อมของบุคลากร

ครู เจ้าหน้าที่ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่จุดหมายในฐานะผู้ปฏิบัติ หากทรัพยากรทางบุคลากรดังกล่าวมีความพร้อม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในพัฒนาและการถ่ายทอดสู่ผู้เรียน ก็จะทำให้การดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนสำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 63) กล่าวว่า ปัจจัยทางการบริการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัย/ทรัพยากรพื้นฐานของการบริหาร และปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งทรัพยากรทางการบริหารมี 4 อย่าง เรียกว่า 4M'S ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) การจัดการศึกษาเป็นธุรกิจที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ต้องการระบบการบริหารที่ดีที่สุด ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงใช้กำลังคนมากกว่าหน่วยงานอื่น เมื่อนำครูทุกระดับการศึกษามารวมกันจะมีบุคลากรมากกว่าหน่วยงานใด ๆ ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำเร็จ คือ ความพร้อมของบุคลากรพิจารณาได้จาก ประสิทธิภาพในการทำงานของครู ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

ปิยะพร ป้อมเกษตร์ (2550, น. 46) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรมีความสำคัญมากต่อประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยสถานศึกษาต้องมีแผนพัฒนาที่มุ่งให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และดำเนินการตามแผน ครูมีทักษะในการสังเกต การฟัง การสัมภาษณ์ และมีทักษะในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูประจำชั้นหรือครู ที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีเจตคติที่ดีในการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก เอื้ออาทรและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ครูมีความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติหน้าที่ที่แสดงถึงการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม และมีวิจรรณญาณในการรักษาความลับของนักเรียน

วิจารณ์ พานิช (2555, น. 15-19) กล่าวว่า ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง ไม่ใช่แค่มีใจ หรือเอาใจใส่ศิษย์เท่านั้น แต่ยังมีทักษะในการ “จุดไฟ” ในใจศิษย์ให้รักการเรียนรู้ให้สนุกกับการเรียนรู้หรือให้การเรียนรู้สนุกและกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต เป็นการท้าทายครูทุกคนอย่างที่สุดที่จะไม่ทำหน้าที่ครูผิดทาง คือ ทำให้ศิษย์เรียน ไม่สนุกหรือเรียนแบบขาดทักษะ ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในรูปแบบ PBL (Project – Based Learning) ให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของศิษย์ ให้นักเรียนใช้ความรู้และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ เพราะต้องเตรียมตัวไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผันและคาดไม่ถึง คนยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว ดังนั้น ครูเพื่อศิษย์จึงต้องพัฒนาดตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วยและในขณะเดียวกันก็ต้องมีทักษะในการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อปลูกฝังทักษะ

สำคัญเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R x 7C

3R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W)Riting (เขียนได้) และ(A)Rithmetics (คิดเลขเป็น)

7C ได้แก่ Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross – cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career & learning skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้)

อรรถรรณ แสสนเขีย (2556, น. 67) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของบุคลากร ให้เห็นถึงคุณค่าของงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูประจำชั้น และครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการทำงาน เป็นการเพิ่มคุณภาพให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เข้าใจขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสม พิจารณาได้จาก โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีความยินดีที่จะร่วมมือช่วยเหลือนักเรียน หรือสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานอื่นเพื่อสร้างความเข้าใจ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิค ทักษะต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เบื้องต้น การดำเนินการนิเทศใน โรงเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

Roberts (2012, p. 6) กล่าวว่า ความสามารถในการให้บริการของครูแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ ทักษะ ความทุ่มเท การบริหารจัดการ เวลา ความเสียสละ และความเข้าใจในความหลากหลายทางความคิดและความต้องการของนักเรียน เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม อาศัยความร่วมมือระหว่างครู เจ้าหน้าที่ภายในโรงเรียน จัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนด้วยเทคโนโลยี และอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกสนับสนุนปัจจัยด้านงบประมาณ วัสดุ-อุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการตามสมรรถนะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความพร้อมของบุคลากรที่ส่งผลต่อดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การสร้างทัศนคติให้เห็นถึงคุณค่าและมีความยินดีที่จะร่วมมือ

ช่วยเหลือนักเรียน ทุ่มเทและสละเวลา มีความรัก เอื้ออาทร เข้าใจธรรมชาติ ความหลากหลายทางความคิดและความต้องการของนักเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน การฝึกอบรมของครู ภาระงานที่ครูรับผิดชอบในการสอน ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุม ศึกษาดูงาน อบรมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานอื่น เพื่อสร้างความเข้าใจ ให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิค ทักษะในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ทักษะในการแก้ปัญหา และทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม อาศัยความร่วมมือระหว่างครู เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนด้วยเทคโนโลยี ให้นักเรียนมีพัฒนาการตามสมรรถนะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิจรรณญาณในการรักษาความลับของนักเรียน

2.2.4 การทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรม การงานต่างๆ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มบุคลากรภายนอกโรงเรียน ภายในโรงเรียน รวมไปถึงชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จ จึงกล่าวได้ว่า การทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล (2557, น. 225) กล่าวว่า ในการทำงานเป็นทีมเพื่อดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะมีผู้บริหารวางนโยบายโดยเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีม มีบุคลากรเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูพิเศษ และมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน ครูทุกคนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของทีม ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกับปัจจัยสนับสนุนต่างๆ จากโรงเรียน ให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

ประโยชน์ ค้ายลักษณ์ (2556, น. 63) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมผลงานที่ได้จากทีมจะมากกว่าผลงานของแต่ละคนทำงานคนเดียวมารวมกัน ดังนั้น การทำงานเป็นทีมจึงเป็นวิธีการที่ได้ผลมากที่สุดในการปรับปรุงประสิทธิผลของการทำงาน การสร้างพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในการทำงานเป็นทีมและสามารถนำไปสู่การพัฒนาทีมได้ จะต้องอาศัยเทคนิค วิธีการหลายอย่างที่จะสร้างทีมให้เข้มแข็งและพัฒนาทีมอย่างต่อเนื่องเพื่อองค์กรที่เข้มแข็งต่อไป

วรรณภา เข็นมนัส (2557, น. 27) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารที่ยอมรับกันในปัจจุบันนี้ ว่าเป็นการบริหารงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวบุคคล

และหน่วยงานมากที่สุดแบบหนึ่ง เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในทีมได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา นั่น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยผู้ใกล้ชิดปัญหามากที่สุด ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ทำให้คนรักงานผูกพันต่องาน มองเห็นอนาคตขององค์กรหรือหน่วยงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งตนเองมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อปริมาณและคุณภาพที่เกิดขึ้น จะทำให้ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา นับว่าเป็นวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานได้อย่างดียิ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 บ, น. 29-30) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมในรูปแบบคณะกรรมการ 3 คณะ คือ คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน/ทีมสนับสนุน/ทีมคุณภาพ) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) มีความจำเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จของระบบ ซึ่งคณะกรรมการทุกคณะจะปฏิบัติงานเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยมีทีมนำหน้าที่เฝ้าต่อคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1) บทบาทในการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ โดย กำหนดนโยบายและผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนตระหนักเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นผู้นำในการพัฒนาระบบงาน ใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวในการบริหารจัดการ กระตุ้น เร่งรัดให้ผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงานตามนโยบายและประสานงานกับบุคลากรภายนอกและหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม ให้การสนับสนุนในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นต้น

2) บทบาทในการสร้างขวัญกำลังใจพัฒนาบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องการขวัญกำลังใจจากฝ่ายบริหาร รวมทั้งต้องการได้รับการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงความสนใจ การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตรหรือโล่ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษด้วยความยุติธรรม การส่งเสริมยกย่องให้เป็นวิทยากร การสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมการศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา ตลอดจนให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้เป็นที่แพร่หลาย เพื่อนำมาซึ่งความชื่นชมร่วมกัน

3) บทบาทในการประสานสัมพันธ์และการสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทีมนำจะต้องมีการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายการร่วมพัฒนางาน โดยประสานส่งเสริมความเข้าใจ

อันดีและการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แบ่งการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย 3.1) ภายในองค์กรเป็นการประสานสัมพันธ์กับเครือข่ายภายใน ได้แก่ กรรมการทุกคณะบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน อาจดำเนินงานใน 2 ลักษณะ คือ มีรูปแบบเป็นทางการ เช่น ในการประชุมประจำเดือน จัดประชุมเฉพาะกิจและสัมมนา หรือ ไม่มีรูปแบบเป็นทางการ เช่น พบปะพูดคุยกิจกรรมสังสรรค์และนันทนาการ ซึ่งคณะกรรมการทุกคนและทุกทีมจะต้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและแต่ละคณะจะต้องร่วมมือทำงานเป็นทีมและกำหนดแผนจัดประชุม 3.2) ภายนอกองค์กร เป็นการสร้างสายสัมพันธ์กับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน อันได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชน ศาสนบุคคล เป็นต้น ทำได้ 2 ลักษณะเช่นกัน คือ มีรูปแบบเป็นทางการ เช่น การประชุม/สัมมนาประจำปี ประชุมสมาคมผู้ปกครอง ครู ศิษย์เก่าและการติดต่อสื่อสารตามระบบราชการ หรือ ไม่มีรูปแบบเป็นทางการ เช่น เยี่ยมสถานที่ทำงาน บ้าน งานประชาสัมพันธ์ด้วยจดหมายและโทรศัพท์ 3.3) บทบาทในการฝึกฝนบูรณาการภารกิจให้ทุกฝ่ายร่วมในการวิเคราะห์ กำหนด แผนปฏิบัติงานอย่างครบวงจรและร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างบูรณาการหลอมรวมให้เห็นความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน 3.4) บทบาทในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สร้างความตระหนักในความสำคัญของการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลผู้รับผิดชอบในทุกภาระงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

Burke (2014, p. 34) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าการทำด้วยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือทำคนเดียว หากคณะครูทำงานเป็นทีมจะทำให้พัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มที่ เชื่อมมั่นในกระบวนการโดยผู้บริหารระดับ ครูเป็นผู้ปฏิบัติ ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อสัมพันธ์อันดีภายในทีม ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วยความเต็มใจ ตั้งวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนมุ่งสู่การปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ประสานงานกันโดยมีแผนเป็นกรอบในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทันเวลา ทันเหตุการณ์ เมื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะภายในโรงเรียนอันประกอบไปด้วยผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่และนักเรียนแล้ว จึงทำการขยายเครือข่ายความร่วมมือไปยังทีมภายนอก ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นกำลังสนับสนุนในการพัฒนานักเรียนอย่างสมานฉันท์และยั่งยืนต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม ที่ส่งผลต่อดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การวางนโยบายโดยเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีม สร้างพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม ตระหนักและเห็นความสำคัญของทีม ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อ ตั้งวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนมุ่งสู่การปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน เสริมสร้างความ

สามัคคี และการสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย การทำงานเป็นทีมให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าการทำด้วยบุคคล ใดบุคคลหนึ่งหรือทำคนเดียว หากคณะครูประสานความร่วมมือกับผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วยความเต็มใจ เปิดโอกาสให้สมาชิกในทีม ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ร่วมงานจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจ ที่ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ทำให้รักงานผูกพันต่องาน ส่งผลให้ สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มที่

2.2.5 ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3

ระบบสารสนเทศ Scan Tool 3 เป็นระบบสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการบริหาร งานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น หากโรงเรียน มีการนำโปรแกรม Scan Tool 3 มาใช้ ในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนจะทำให้ครูมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนอย่างรอบด้าน จะก่อให้เกิด แนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ และนำไปสู่การพัฒนานักเรียนและ โรงเรียนให้มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

เบญจพร ทศานนท์ (2557, น. 542) กล่าวว่า หากผู้บริหารให้การสนับสนุน โดยเข้าไปอำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้ครูนำโปรแกรมคัดกรองนักเรียน Scan Tool 3 มาใช้ในการ ประมวลผลและจัดเก็บข้อมูล เกื้อหนุนให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเข้าสู่การพัฒนา สารสนเทศที่ได้จะมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะทำให้ครูสามารถคัดเลือกแนวทางในการพัฒนา และให้ความ ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างสะดวก ง่ายขึ้น ประหยัดเวลา ทันตามเหตุการณ์ของปัญหาที่ต้องป้องกัน หรือต้องแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนตลอดภาวะความเสี่ยงไม่ให้นักเรียนต้องออกกลางคัน ไม่สามารถกลับเข้ามาเรียนอีก และไม่สามารถไปเรียนต่อที่อื่นได้ ให้นักเรียนสามารถเรียนจบ หลักสูตรพร้อมเพื่อนร่วมรุ่นในปีการศึกษา

สวิตศักดิ์ ลำน้ำกวางส์ (2557, น. 21) กล่าวว่า โปรแกรม Scan Tool 3 เป็นเครื่องมือ ที่ใช้จัดเก็บข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลอันประกอบด้วย 1) ข้อมูลส่วนตัว 2) ข้อมูลการเยี่ยมบ้าน นักเรียน 3) การคัดกรองนักเรียนด้านความสามารถพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ เด็กที่มีระดับสติปัญญา (IQ) สูงตั้งแต่ 130 ขึ้นไป เด็กที่มีความสามารถเฉพาะด้านที่โดดเด่นกว่าคนอื่นในวัย เดียวกัน อาจเป็นด้านคณิตศาสตร์ ธรรมชาติศาสตร์ ด้านการเป็นผู้นำ การใช้ภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬาและ การแสดง และเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ 4) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ที่แบ่ง ออกเป็น ด้านเก่ง ด้านดี ด้านสุข 5) แบบประเมินพหุปัญญา ด้านภาษา ตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจตนเอง

ด้านธรรมชาติวิทยา 6) แบบสำรวจทักษะการดำรงชีวิต โดยใช้หลัก 4H คือ Head Heart Hands Health 7) แบบวัดภาวะโรคซึมเศร้า 8) แบบประเมินความเครียด ซึ่งเป็นสารสนเทศที่ช่วยแปลผลในการคัดกรองนักเรียนอย่างรอบด้าน ดังนั้นหากครูที่ปรึกษาสามารถนำโปรแกรม Scan Tool 3 มาใช้แยกนักเรียนออกเป็นกลุ่มได้อย่างถูกต้องนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของครูที่สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อจะช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

ระบบสารสนเทศ เป็นระบบที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งทุกภาคส่วนล้วนนำข้อมูลสารสนเทศเข้ามาใช้ประโยชน์ในการควบคุมความเสี่ยง การตัดสินใจ วิเคราะห์และประมวลผล ดังนั้น การที่โรงเรียนมีการนำสารสนเทศมาใช้งานภายในโรงเรียน จะทำให้การบริหารงานต่างๆ มีความสะดวกและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

กนกพร นันทนารุ่งภักดิ์ (2557, น. 12) กล่าวว่า ประโยชน์ของระบบสารสนเทศสามารถพิจารณาทั้งประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การได้เปรียบในการแข่งขันและคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้ดังนี้ ประโยชน์ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ 1) ระบบสารสนเทศทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว 2) ระบบสารสนเทศช่วยในการเข้าถึงข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็ว 3) ระบบสารสนเทศช่วยในการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว 4) ช่วยลดต้นทุนในการจัดการเกี่ยวกับข้อมูล 5) ช่วยในการประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี ส่วนประโยชน์ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) คือ 1) ระบบสารสนเทศช่วยในการตัดสินใจ ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ 2) ระบบสารสนเทศช่วยในการเลือกผลิตภัณฑ์/บริการที่เหมาะสม 3) ระบบสารสนเทศช่วยในการปรับปรุงคุณภาพของสินค้า/บริการให้ดีขึ้น, ทำให้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น, ตรงตามความต้องการของลูกค้าได้มากขึ้น

จตุพร ขาวมะลิ (2557, น. 18) กล่าวว่า การวางแผนการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องมีการจัดระบบสารสนเทศที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน เพื่อช่วยในการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ สามารถเรียกใช้ได้ตลอดเวลา ทุกครั้งอย่างสะดวก ช่วยให้สามารถจัดระบบอัตโนมัติเพื่อการจัดเก็บประมวลผล นำมาใช้ในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา และส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลาและระยะทาง โดยการใช้ระบบโทรศัพท์และอื่น ๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Newbery (2011, p. 39) กล่าวว่า ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยครบถ้วนสมบูรณ์ช่วยให้ตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้ตรงประเด็น

ทันทั้งที และยังช่วยในการประเมินผลนักเรียนแก่ครูได้อย่างรอบด้าน เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้การบริหารจัดการต่างๆ ง่ายขึ้น สะดวกขึ้น เมื่อนำมาประสานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ จะช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริงและมีคุณภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ Scan Tool 3 ที่จะช่วยให้การจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนเป็นระบบ สามารถเรียกใช้ได้ตลอดเวลา ทุกครั้ง อย่างสะดวก ช่วยให้การบริหารจัดการต่างๆ ง่ายขึ้น ตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็ว นำมาใช้ในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา และส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ตรงตามความต้องการ ทันทั้งที เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยในการประสานงานติดต่อสื่อสารระหว่างฝ่ายต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี สะดวกต่อการกำกับติดตาม ช่วยในการประเมินผลนักเรียนแก่ครูได้อย่างรอบด้าน และยังสามารถตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.6 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

การนิเทศ กำกับ ติดตามเป็นกระบวนการกระตุ้นให้เกิดการขับเคลื่อนของงานตามกรอบนโยบาย แผนงาน ที่กำหนดไว้ และประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากขึ้น ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

จตุพร ขาวมะลิ (2557, น. 19) กล่าวว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปฏิบัติได้ดังนี้ 1) ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และประสานความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) นำเสนอข้อมูล ความรู้ เทคนิควิธีที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ติดตามผลการดำเนินงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4) จัดประเมินการดำเนินงานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงส่วนที่เป็นจุดอ่อนและพัฒนาในส่วนที่ดีเป็นที่ยอมรับให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล (2557, น. 222) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการกำกับติดตามผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ประกอบด้วย 1) มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปตามแผน 2) เสนอผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบเป็นระยะ 3) พัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจาก

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ส่วนองค์ประกอบด้านการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงนั้น ประกอบด้วย 1) มีการประเมินผลการดำเนินงานภาคเรียนละ 1 ครั้ง ช่วงปลายปีการศึกษา 2) จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3) จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

อรรถวรรณ แสนเขีย (2556, น. 89) กล่าวว่า การดำเนินการนิเทศงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการให้คำปรึกษา ชี้แนะและให้ความช่วยเหลือต่อการดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นกระบวนการที่เป็นวิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบโดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) มี 4 ขั้นตอน วัตถุประสงค์ได้จากการวางแผนแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ เครื่องมือวิธีการและกำหนดแผนงานปฏิทิน (P) ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง (D) ตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน วิเคราะห์ จัดทำรายงาน (C) ปรับปรุงและพัฒนางานโดยการนำผลประเมินมาปรับปรุงและดำเนินการตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง (A) กระบวนการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ และพัฒนากระบวนการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ เกิดประสิทธิผล การดำเนินการนิเทศในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้นิเทศสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนางานเพื่อสร้างการปฏิบัติงานร่วมกัน อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สำเร็จ

ฤทัยทิพย์ พัดทอง (2555, น. 1878) กล่าวว่า วิธีการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ ต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยการสร้างความตระหนักให้ครูที่ปรึกษาเห็นความจำเป็นของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมและนำมาเผยแพร่ต่อมอบเกียรติบัตรผู้ปฏิบัติหน้าที่ดีเด่น ส่งเสริมให้ชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่นหรือผู้ปกครองเครือข่ายในระดับชั้นร่วมเป็นกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องจัดทำเอกสารเพื่อการดำเนินการ มีการนิเทศ ติดตามผลเป็นระยะหรือเพื่อความสะดวกควรใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยในการจัดเก็บและสืบค้นข้อมูลในรูปแบบสารสนเทศ ส่วนในด้านการประเมินนั้นทำได้โดยการจัดนิทรรศการดูแลช่วยเหลือของครูแต่ละคน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้ปกครอง ให้ชุมชนรับรู้โดยการเผยแพร่ลงเว็บไซต์ การทำรายงานประจำปี การประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องประเมินให้ครบตาม

กระบวนการ และมีการจัดทำ สรุปผลงานประจำปี และจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง มีการทบทวน การปฏิบัติงาน เพื่อมอบหมายงานให้ตรงกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน มีการประเมิน ทบทวนการดำเนินงานทุกปีการศึกษาและให้ขวัญกำลังใจแก่ครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผลสำเร็จ

Capelet (2010, p. 33) กล่าวว่า การสร้างความน่าเชื่อถือในการจัดการการศึกษาให้ นักเรียนประสบผลสำเร็จนั้นต้องมีการ กำกับ ติดตามและประเมินผล ที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ครู กำกับ ติดตามและประเมินผล นักเรียนอย่างรอบด้านทั้งการเรียนและความประพฤติ เน้นการ ติดต่อสื่อสารกันทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ครูและนักเรียนมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดสถานการณ์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ง่ายต่อการกำกับและติดตาม จากนั้นจึงทำการประเมินเพื่อเปรียบเทียบ ผลที่ได้ภายหลังจากการปฏิบัติการเรียนการสอน การทำกิจกรรม การร่วม โครงการต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเดิม และสร้างใหม่ให้ดีกว่าเดิม ตามความเหมาะสมและยืดหยุ่น และกลุ่มที่ 2 คือ ผู้บริหารกำกับ ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานของครูเพื่อนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การสร้างความน่าเชื่อถือในการบริหารระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และประสานความร่วมมือ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ที่เกี่ยวข้อง นำเสนอข้อมูล ความรู้ เทคนิควิธีที่เป็นประโยชน์ ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงาน โดยจัด นิทรรศการดูแลช่วยเหลือของครูแต่ละคน ให้ผู้ปกครอง ให้ชุมชนรับรู้ มีการจัดทำ สรุปผลงาน ประจำปี ทบทวนการปฏิบัติงานเพื่อมอบหมายงานให้ตรงกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ จัดทำคำสั่ง แต่งตั้งคณะทำงาน มีการประเมินทบทวนการดำเนินงานทุกปีการศึกษาและให้ขวัญกำลังใจแก่ครู ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผลสำเร็จ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายหลายท่านด้วยกันดังนี้

จตุพร ขาวมะลิ (2557, น. 53-56) ทำการศึกษาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2 เพื่อรวบรวมจุดเด่น จุดที่ควรได้รับการพัฒนาแก้ไขและควรได้รับการส่งเสริม

และข้อเสนอแนะ พบว่า จุดเด่นในการดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีมากที่สุด คือ การฝึกทักษะทักษะชีวิตและพัฒนาผู้เรียน ด้านวินัย ประหยัด อดออม และคุณธรรมอื่นๆ โดยผ่าน โครงการและกิจกรรมที่หลากหลาย รองลงมาคือ การกำหนดกระบวนการที่ชัดเจน มีรูปแบบการ ปฏิบัติที่เป็นเลิศหรือมีนวัตกรรมในการบริหารจัดการและการทำกิจกรรม โดยเน้นความร่วมมือของ ภาคราชการ จุดที่ควรได้รับการพัฒนาแก้ไขและควรได้รับการส่งเสริม คือ การจัดระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการจัดหาทรัพยากรด้านบุคคล/ งบประมาณ/วัสดุ-อุปกรณ์ เสริมสนับสนุนการดำเนินงาน กำหนดและพัฒนาผู้รับผิดชอบ เช่น ครู เนาะแนว ครูที่ปรึกษา เพื่อให้ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนของนักเรียน ได้ ส่วนข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนา คือ ควรมีการจัดทำแผนนิเทศและการดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล (2557, น. 219-222) พบว่า รูปแบบการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ยุทธศาสตร์การ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การ ดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง องค์ประกอบที่ 3 การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง องค์ประกอบที่ 4 การกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง องค์ประกอบที่ 5 ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม เสี่ยง มีการปฏิบัติที่ได้ผลคืออยู่ในระดับมาก นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีภาวะเสี่ยงลดลงร้อยละ 100 ความ เหมาะสมในการนำรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงของ โรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

วรรณภา เข็นมนัส (2557, น. 111-112) พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูที่ปรึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในภาพรวมทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนการปฏิบัติ สูงสุด ได้แก่ การคัดกรองนักเรียน ส่วนที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ การส่งต่อนักเรียน โดยปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินงาน คือ ภาวะผู้นำ การนิเทศ ติดตามและประเมินผล และการทำงานเป็นทีม

อรวรรณ แสนเฮีย (2556, น. 150-155) พบว่า 1) ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตาม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว ชุมชนและสังคม รองลงมาคือ นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุนิษย์ที่ดี นักเรียนมี ทักษะชีวิต สามารถหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ สุดท้ายคือ นักเรียน รู้จักตนเองและพึ่งพาตนเองได้ 2) ปัจจัยที่ศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากมากไปน้อย ความพร้อมในการ

ปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา การนิเทศระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหาร 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาและการนิเทศระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สุจิตร ช่วงโชติ (2556, น. 52-54) ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระยองปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า 1) ปัญหาโดยรวมของโรงเรียน คือ ขาดระบบการจัดการด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประชุมวางแผนการดำเนินงานไม่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานที่ชัดเจน มีลักษณะการทำงานแบบพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยกันทำงาน มีเอกสารในการดำเนินงานแต่ยังไม่สมบูรณ์และไม่นำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพตามศักยภาพ โรงเรียนขาดการติดตามประเมินผลและการรายงานผลเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) แนวทาง การพัฒนาโดยรวมของโรงเรียน คือ โรงเรียนควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ประชุมชี้แจงให้ครู ผู้ปกครอง มีความเข้าใจที่ตรงกัน นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กำกับและติดตามผลพร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 115-116) ทำการศึกษาความพร้อมของครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้นในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย มี 3 ปัจจัย คือ ประสิทธิภาพในการทำงานของครู ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมครู และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนจำนวนชั่วโมงสอนของครูไม่มีความสัมพันธ์และไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แดน ศรีชนะวัฒน์ (2555, น. 77-78) พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนการบริหารงานของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน ด้านการพัฒนาทักษะ/ความรู้แก่ครูและบุคลากรที่

เกี่ยวข้อง และด้านการบริหารและการจัดการ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การพัฒนาทักษะ/ความรู้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

วิระพงษ์ วันทา (2555, น. 128) พบว่า ผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมมีผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ มาก และเมื่อสอบถามความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามตำแหน่งโดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวม มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

นพรัตน์ ชัดเงางาม (2554, น. 71-72) พบว่า ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้สอน ได้ปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ได้เยี่ยมบ้านนักเรียน ได้คัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน มอบหมายให้นักเรียนรับผิดชอบงานประจำวันและงานเวรเขตพื้นที่บริการ ได้ให้ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครองและครูพยาบาลได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ส่วนปัญหาที่พบส่วนน้อยได้เสนอนักเรียนมีจำนวนมากทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง นักเรียนไม่กล้าแสดงออกและไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง โดยมีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนโดยมีกิจกรรมที่หลากหลายและควรมีบุคลากรที่รับผิดชอบในการส่งต่อโดยตรง

ฤทัยวรรณ หาญกล้า (2554, น. 220-231) พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมิน กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 68

วิธีการ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ริเริ่มสร้างสรรค์สัมพันธ์ชุมชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 2 เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 4 มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็ง ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง และกลยุทธ์หลักที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลัก

เฉลิมศรี ชูดิธรรมวงศ์ (2554, น. 147-148) พบว่า 1) ด้านโครงสร้างเครือข่าย พบว่า บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จเป็นบุคคลเดียวกัน ส่วนใหญ่ คือ หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ โดยมีรูปแบบการทำงานเป็น 2 ลักษณะ คือ มีบทบาทสำคัญในคนเดียว และมีบุคคลหลากหลายตำแหน่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ และมีเครือข่ายมาช่วยประมาณ 3-4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้าระดับครูแนะแนว และผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย 4 อันดับแรก ได้แก่ มีเทคนิคในการติดต่อประสานงาน ให้คำปรึกษาที่ดี เอาใจใส่ดูแลดี และมีระบบการทำงาน 3) ประเด็นที่ติดต่อแล้วสามารถแก้ไขได้สำเร็จส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องพฤติกรรมนักเรียน 4) ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ได้แก่ เรื่องกฎระเบียบ การทำเอกสาร การมีส่วนร่วม การให้ความรู้เรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเอาใจใส่นักเรียนของครูและผู้บริหาร การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยงบประมาณสนับสนุน และการเพิ่มบุคลากร

ฐานิยา งามศิริ (2553, 67-69) พบว่าการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ตามลำดับ ซึ่งขนาดของโรงเรียนและตำแหน่งที่ตั้งมีผลต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าโดยภาพรวม ยกเว้น ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และครูที่ปรึกษาที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมืองมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมากกว่าครูที่ปรึกษาที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่นอกเขตเมือง ยกเว้น ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

วรา งามเสียม (2552, น. 71) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการ คัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน เมื่อศึกษาแนว ทางการแก้ปัญหา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ต้องการพัฒนาความรู้หรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ร้อยละ 87.65 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร้อยละ 7.55 การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ร้อยละ 5.63 การป้องกันแก้ไข ปัญหานักเรียน 4.32 และการส่งต่อนักเรียน ร้อยละ 2.95

หัสพงส์ งานดี (2551, น. 120-126) ทำการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ โรงเรียนชื่อกานท์บ้านโสง และ โรงเรียนไหล่หินวิทยา พบว่า โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพเลือกพิจารณา บุคลากรเข้ามาทำงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องมีประสบการณ์และรับราชการมาเป็น เวลานาน มีการประชุมบุคลากรเป็นระยะ โดยให้หัวหน้าระดับเป็นผู้ติดตามการดำเนินงาน มีการเชิญ ศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จมาให้ความรู้และให้ข้อคิดในวันปฐมนิเทศนักเรียน โรงเรียนชื่อกานท์บ้านโสง มีการประกาศคุณความดีของนักเรียนตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ มีการจัดแบบโรงพักจำลองขึ้นภายใน โรงเรียน โรงเรียนไหล่หินวิทยามีการประชุมคณะครูและบุคลากรสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีการขึ้นป้าย ประชาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผลงานดีเด่นของนักเรียนและกิจกรรมเด่นต่างๆ ไว้หน้าโรงเรียนมีการจัด ทุนอาหารกลางวัน ทุนค่าเล่าเรียนแก่เด็กที่เรียนดีแต่ฐานะยากจน สรุปผลการวิจัย ด้านการเตรียมการ และการวางแผน พบว่า ทุกโรงเรียนมีการพิจารณาเลือกบุคลากรในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้อง มีความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนานักเรียนในทุกๆ ด้าน มีการ วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน มีการเลือกผู้ที่เข้าพบผู้ปกครอง นักเรียนเป็นประจำ เลือกบุคลากรที่อุทิศเวลาในการทำงานให้แก่โรงเรียนอย่างเต็มที่ ด้านการปฏิบัติ ตามแผน พบว่า มีการคัดเลือกครูที่ปรึกษาดีเด่นด้านการช่วยเหลือนักเรียนทุกปีการศึกษา มีการนำ ข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาชี้แจงจุดเด่น จุดด้อยของงานให้แก่บุคลากร มีการประชุม บุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานทุกสัปดาห์ มีการฝึกอบรมบุคลากรโดยการเชิญวิทยากร ภายนอกมาให้ความรู้เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและส่งบุคลากรไปอบรมยังหน่วยงานอื่น ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน พบว่า มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเป็นระยะๆ ให้กับ บุคลากรที่ดำเนินงานและครูที่ปรึกษาตามความเหมาะสมของเวลาที่โรงเรียนกำหนด ครูที่ปรึกษาจะมี

การประเมินผลการปฏิบัติงานกันเองในแต่ละระดับชั้น และทุกสิ้นภาคเรียนครูที่ปรึกษาจะมีการจัดทำ รายงานสรุปผลการดำเนินงานไปยังคณะกรรมการอำนวยการ ด้านบทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง พบว่า มีการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีการเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไขปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกๆ เรื่อง

ทวิพงศ์ หล่มวงษ์ (2551, น. 110-112) พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน และคุณภาพนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย อันดับแรก ได้แก่ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา ส่วนอันดับท้ายสุด คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ โดยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

ก้องภพ ยี่หระ (2550, น. 116) พบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารใน สถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำ การกำหนดเป้าหมายหรือการสั่งการ การมีปฏิสัมพันธ์และอิทธิพลที่มีต่อกัน การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การจูงใจ การควบคุมการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงาน และการฝึกอบรม 2) การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไข ปัญหา และการส่งต่อนักเรียน 3) พฤติกรรมการบริหาร ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจ ราชการที่ 6 คือ การจูงใจ การควบคุมการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม

ปิยะพร ป้อมเกษตร์ (2550, น. 82) พบว่า 1) ประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) โมเดลเชิง สาเหตุของประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กระบวนการและปัจจัยสนับสนุน คือ ความพร้อมด้านบุคลากร นโยบายและการบริหาร ความเพียงพอด้านทรัพยากร ความร่วมมือของ ชุมชนและผู้ปกครอง การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมีตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ กระบวนการ 3) โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 79

2.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Childs (2013, p. 50) ได้ศึกษาผลสำเร็จในการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบการให้บริการสนับสนุนนักเรียน (SSS : Student Support Service) พบว่า ระบบการให้บริการสนับสนุนดังกล่าวเป็นการดำเนินงานที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาจนสามารถประสบความสำเร็จด้านการศึกษา พิจารณาได้จากคะแนน GPA และจำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาที่เพิ่มขึ้น โดยต้องมีการศึกษาข้อมูลส่วนตัว ลักษณะเฉพาะ ความต้องการ/ความสามารถพิเศษของนักเรียนเป็นข้อมูลเบื้องต้น ร่วมกับปัจจัยแวดล้อมที่ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามที่คาดหวัง ประกอบด้วย มีหลักสูตรที่เหมาะสมตามความต้องการ บุคลากร/เจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน รวมกลุ่มกันทำงานเป็นเครือข่ายเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จัดการศึกษาด้วยความความเสมอ มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต จัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

Goodman (2003, p. 1178) ได้ศึกษาการใช้แบบคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีความผิดปกติทางจิตใจ เยาวชนในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนเยาวชน พบว่า ทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าเป็นความผิดปกติทางจิตใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลและเป็นความแปรปรวนของบุคคล โดยมีเหตุมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่เป็นสุข อยู่ไม่นิ่ง พวกซึมเศร้า และพวกมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ความกลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคลที่ถูกทิ้งในวัยเด็กและพฤติกรรมการกินที่ไม่เหมาะสม ทำให้การคัดกรองเยาวชนที่ผิดปกติทางจิตใจมีความแม่นยำและสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมมากกว่าการเก็บข้อมูลจากครูและเยาวชนเพียงอย่างเดียว

Hardwicke (2006, pp. 68-70) ได้ศึกษาระบบการช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยการสังเกตเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนทั่วไปกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่เข้าร่วมการใช้ระบบช่วยเหลือนักเรียน พบว่า นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยการให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนเพิ่มขึ้น โดยระบบการช่วยเหลือนักเรียนนี้ยังส่งผลให้นักเรียนมีแนวทางแห่งการเรียนรู้ ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้ความรุนแรงในวัยรุ่น พฤติกรรมทางเพศ และการฆ่าตัวตาย โดยอาศัยคณะครูและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่มีความตระหนักถึงความสำคัญของการช่วยเหลือ

นักเรียน มีการประสานงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและมีการประเมินงานบันทึกเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุงระบบการช่วยเหลือให้นักเรียนให้ครอบคลุม รอบด้านและมีประสิทธิภาพ

Robinson (2001, p. 141) ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจากการประชุม สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ ชุมชน และคณะกรรมการคัดกรอง เพื่อหาวิธีการปฏิบัติงาน แนวทาง ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ประสบผลสำเร็จ พบว่า การดำเนินงานต้องเริ่มจากการคัดกรองเพื่อจำแนกความต้องการพิเศษของเด็ก จากนั้นจึงวางโปรแกรม แนวทางปฏิบัติและจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการ โดยมีผู้บริหารให้การสนับสนุนครู/เจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรมให้มีทักษะในการทำงาน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการใช้งาน นำข้อมูลที่ได้มาส่งเสริมตามความต้องการทำให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองและมีพฤติกรรมในเชิงบวกที่ดีขึ้น เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาของเด็กทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

Sorochan (2011, pp. 52-53) ทำการศึกษาปัจจัยรอบด้านที่มีผลต่อความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยเริ่มพิจารณาจากสภาพแวดล้อมในสังคมที่อยู่อาศัย สภาพครอบครัว สภาพบุคคลรอบข้างและลักษณะเฉพาะบุคคลของนักเรียน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งการพัฒนานักเรียนเหล่านี้ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น พบว่า ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลายด้าน โดยเริ่มต้นจากพื้นฐานความเชื่อว่่านักเรียนสามารถพัฒนาได้และมีความหวังที่จะพัฒนานักเรียนต่อไป ประกอบกับมีผู้นำที่มีความตระหนักและมุ่งมั่นในการดำเนินงาน โดยกำหนดรูปแบบการบริหารงานและวางนโยบายเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างรอบด้าน ส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียน พร้อมกับประสานความร่วมมือระหว่างครู เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองและชุมชนให้งานบรรลุผลสำเร็จ

Teeg (2002, p. 1715) ได้ศึกษาการพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน ครูประหมศึกษากับความเข้าใจในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน พบว่า ลักษณะพิเศษของเด็กมีลักษณะเหมือนกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวขนาดใหญ่ ผู้ปกครองติดสารเสพติด เด็กมีความรุนแรง ถูกทารุณทางเพศ ถูกทอดทิ้ง สุขภาพไม่ดี ต้องใช้ยาบำบัด สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกดดันอย่างมากและมีผลกระทบต่อชีวิตเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเอาใจใส่ต่อปัญหาและความต้องการของนักเรียนในเรื่องต่างๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ พบว่า ครูได้ใช้วิธีการและให้คำปรึกษาที่หลากหลายวิธีในชั้นเรียนและวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นการป้องกันและฟื้นฟูจิตใจได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

- 3.1 ประชากรและตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 29 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 79 คน และครูจำนวน 1,356 คน รวมทั้งหมด 1,435 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2558)

3.1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*power 3.1.9.2 ด้วยขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.10 โอกาสของความคาดเคลื่อน (Error Prob) เท่ากับ 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ เท่ากับ 0.95 จำนวนตัวแปรทำนาย 5 ตัว คำนวณขนาดที่เหมาะสมได้เท่ากับ 110 ตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงออกแบบการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมกับประชากร เป้าหมายทั้ง 29 แห่ง ดังนี้

3.1.2.1 ผู้บริหาร จำนวน 29 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.1.2.2 ครู จำนวน 81 คน แบ่งออกเป็น หัวหน้างาน/ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 29 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 52 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (2 - Stage Sampling) ขั้นตอนแรก ทำการแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่มตามเกณฑ์ขนาดที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานกำหนด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จากนั้นในขั้นตอนที่ 2 จึงทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากเลือกมากลุ่มละ 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ (ขนาดใหญ่พิเศษ) โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” (ขนาดใหญ่) โรงเรียนบางไทรวิทยา (ขนาดกลาง) และโรงเรียนบ้านแพรกประชาสรรค์ (ขนาดเล็ก) แล้วจึงทำการสุ่มเลือกครูที่ปรึกษาจากทั้ง 4 โรงเรียน นำมาโรงเรียนละ 13 คน แสดงให้เห็นดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กรอบการสุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	หัวหน้างาน/ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ครู
ขนาดใหญ่พิเศษ	10	317	2	2	13
ขนาดใหญ่	24	433	5	5	13
ขนาดกลาง	26	386	10	10	13
ขนาดเล็ก	19	220	12	12	13
รวม		1,435		110	

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยทำการปรับปรุงขึ้น โดยพิจารณาจากเครื่องมือที่มีผู้วิจัยมาก่อนภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้แบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 65 ข้อ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ประสพการณ์ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 ด้านรวม 30 ข้อ ประกอบด้วย

1) ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร	จำนวน 6 ข้อ
2) ความพร้อมของบุคลากร	จำนวน 6 ข้อ
3) การทำงานเป็นทีม	จำนวน 6 ข้อ
4) ระบบข้อมูลสารสนเทศ	จำนวน 6 ข้อ
5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าระดับคะแนนของช่วงน้ำหนัก ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง ปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) ของกรมสุขภาพจิต (2551, น. 7) จำนวน 5 ด้าน รวม 30 ข้อ ประกอบด้วย

1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล	จำนวน 6 ข้อ
2) การคัดกรองนักเรียน	จำนวน 6 ข้อ
3) การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	จำนวน 6 ข้อ
4) การป้องกันแก้ไขปัญหา	จำนวน 6 ข้อ
5) การส่งต่อนักเรียน	จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าระดับ คะแนนของช่วงน้ำหนัก ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง มีการดำเนินงานน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีการดำเนินงานน้อย

3 หมายถึง มีการดำเนินงานปานกลาง

4 หมายถึง มีการดำเนินงานมาก

5 หมายถึง มีการดำเนินงานมากที่สุด

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและมีความเที่ยงตรง ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา

2) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบตรวจสอบรายการ

3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อดำเนินการ สร้างเครื่องมือฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหา และกรอบความคิดของการวิจัย

4) นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไข ปรับปรุงเนื้อหา การใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

5) นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหารการศึกษาและด้านวัดผลประเมินผล จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรง ซึ่งได้แก่ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) แล้ว นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา IOC (Index of Item Objective Congruence)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์ การพิจารณาความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

+ 1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

- 1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในข้อคำถามนั้นไม่ตรงตามเนื้อหา

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ไม่น้อยกว่า 0.50 และต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try Out) ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.60-1.00 โดย

มีค่า 0.60 จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ตอนที่ 2 ข้อ 1,13 และ

ตอนที่ 3 ข้อ 37

มีค่า 0.80 จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ตอนที่ 2 ข้อ 5,7,11,16,18,19,20 และ

ตอนที่ 3 ข้อ 44,47

มีค่า 1.00 จำนวน 48 ข้อ ได้แก่ ตอนที่ 2 ข้อ 2,3,4,6,8,9,10,12,14,15,17,21,22,

23,24,25,26,27,28,29,30 และ

ตอนที่ 3 ข้อ 31,32,33,34,35,36,38,39,40,41,42,

43,45,46,48,49,50,51,52,53,54,55,

56,57,58,59,60

6) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยแบบสอบถามของข้อคำถามทั้ง 60 ในตอนที่ 2 ที่เกี่ยวกับปัจจัยกีดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.962 และตอนที่ 3 ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เท่ากับ 0.965 มีความเหมาะสมที่จะใช้แบบสอบถามได้จริง

7) ดำเนินการปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้องให้เรียบร้อยอีกครั้งก่อนนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

3.3.1 ติดต่อประสานงานกับงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อทำหนังสือเกี่ยวกับการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยจากบัณฑิตศึกษา แบบสอบถามที่กำหนดให้ส่งกำกับแบบสอบถามแล้ว พร้อมแนบซองบรรจุเอกสารเพื่อการตอบกลับที่ลงทะเบียนเรียบร้อยไปยังสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 ฉบับ ผ่านทางไปรษณีย์เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล และตอบกลับภายในระยะเวลา 3 สัปดาห์

3.3.3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 86 ฉบับ คิดเป็น 78.18 % เมื่อครบกำหนดเวลา 3 สัปดาห์ ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงดำเนินการติดตามแบบสอบถามโดยการติดต่อทางโทรศัพท์ไปยังโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่เหลือ

3.3.4 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามเพิ่มเติมจากเดิมอีก 20 ฉบับ ในสัปดาห์ที่ 4 รวมเป็น 106 ฉบับ คิดเป็น 96.36 %

3.3.5 ผู้วิจัยจึงดำเนินการติดต่อขอเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่างที่เหลืออีก 4 ฉบับ ด้วยตนเอง จนได้กลับคืนมาครบทั้งหมด จำนวน 110 ฉบับ คิดเป็น 100% ตามตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.3.6 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามที่ส่งไปยังสถานศึกษาทั้ง 29 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 110 ฉบับ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อ ใช้วิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.4.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับจากนั้นนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อทราบว่าปัจจัยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีปัจจัยอยู่ในระดับใด แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมาย รายชื่อ รายด้านและความหมายในภาพรวม การแปรผลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) (บุญชม ศรีสะอาด, 2555, น. 49) 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ระดับปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	ระดับปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ระดับปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ระดับปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ระดับปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.3 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ จากนั้นนำไปบันทึก และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ มาแปลความหมาย รายข้อ รายด้าน และความหมายในภาพรวม การแปลผลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2555, น. 49) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีระดับการดำเนินงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีระดับการดำเนินงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีระดับการดำเนินงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด

3.4.4 นำข้อมูลที่ได้แปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แล้ว นำเอาค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ปริญญามีสุข, 2559, น. 313) แปลความหมาย ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71-1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.30-0.69	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01-0.29	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

3.4.5 นำข้อมูลที่ได้แปลความหมายของการส่งผล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ (Multiple Regression Analysis Enter Method)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

3.5.1 สถิติพื้นฐาน

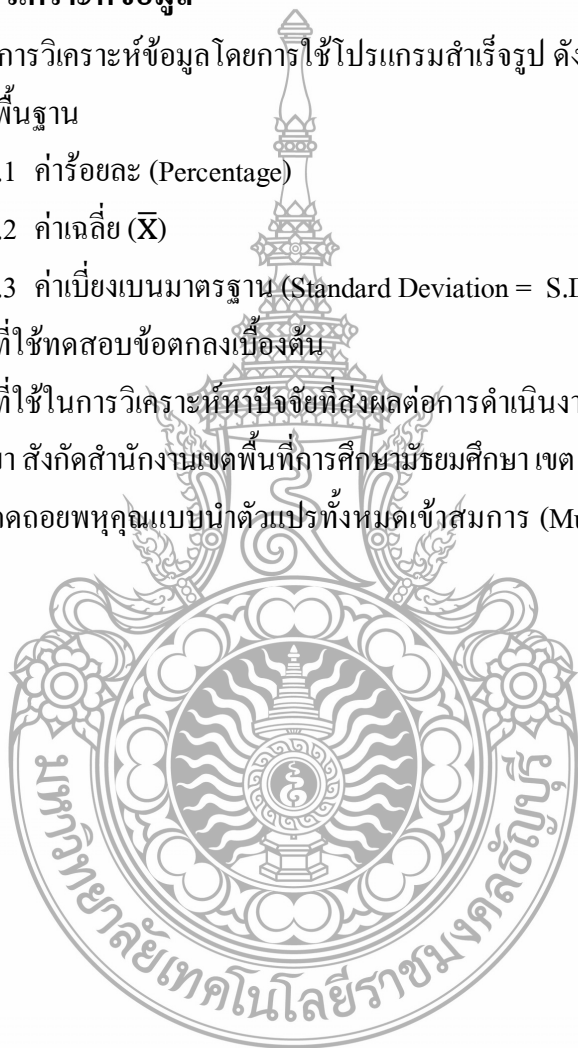
3.5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

3.5.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

3.5.2 สถิติที่ใช้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ (Multiple Regression Analysis Enter Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทสายงาน และประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลและตัวแปร ค่าสถิติ ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้แทนตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
S.E.b	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ที่ปรับค่าเป็นตัวแปรมาตรฐาน
p	หมายถึง	ความน่าจะเป็น (probability) ของความคลาดเคลื่อนในการทดสอบสมมติฐาน
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
X	หมายถึง	ปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
X_1	หมายถึง	ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร
X_2	หมายถึง	ความพร้อมของบุคลากร
X_3	หมายถึง	การทำงานเป็นทีม
X_4	หมายถึง	ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3
X_5	หมายถึง	การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล
Y	หมายถึง	การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
Y_1	หมายถึง	การรู้จักนักเรียนรายบุคคล
Y_2	หมายถึง	การคัดกรองนักเรียน
Y_3	หมายถึง	การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
Y_4	หมายถึง	การป้องกันแก้ไขปัญหา
Y_5	หมายถึง	การส่งต่อนักเรียน
y'	หมายถึง	การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Zy	หมายถึง	การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SS	หมายถึง	ค่าผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละตัวยกกำลังสอง
MS	หมายถึง	ค่าความแปรปรวน
df	หมายถึง	ชั้นของความอิสระ
F	หมายถึง	ค่าสถิติแจกแจงแบบเอฟ
VIF	หมายถึง	ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน
Tolerance	หมายถึง	ค่าความคงทนของการยอมรับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานะภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 110 ชุด ได้รับคืน แบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์ครบจำนวน 110 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์สถานะภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และประสบการณ์

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
n = 110			
เพศ			
	ชาย	44	40.00
	หญิง	66	60.00
อายุ			
	ต่ำกว่า 30 ปี	16	14.54
	31 – 40 ปี	27	24.54
	41 – 50 ปี	18	16.36
	51 ปีขึ้นไป	49	44.56
ระดับการศึกษา			
	ปริญญาตรี	61	55.45
	ปริญญาโท	49	44.55
สถานภาพ			
	ผู้บริหารสถานศึกษา	29	26.36
	หัวหน้างาน/ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	29	26.36
	ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น	52	47.28

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และประสบการณ์ (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	16	14.54
5 – 10 ปี	21	19.09
11 – 15 ปี	13	11.81
16 – 20 ปี	13	11.81
21 ปีขึ้นไป	47	42.75
รวม	110	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.00 เป็นผู้มีอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44.56 รองลงมาคือ ผู้มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.54 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ร้อยละ 55.45 ร้อยละ 44.55 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่อยู่ในสถานภาพครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ร้อยละ 47.28 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.75 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.09

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งปัจจัยคัดสรรประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำผู้บริหารของสถานศึกษา ความพร้อมของบุคลากร การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย
ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร	3.94	0.92	มาก
ความพร้อมของบุคลากร	4.31	0.57	มาก
การทำงานเป็นทีม	4.53	0.53	มากที่สุด
ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3	3.47	0.97	ปานกลาง
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	3.97	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม	4.05	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.47 – 4.53 โดยภาพรวมเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคลากร ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.56) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.76) ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.92) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และปัจจัยด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.97) อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์ ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในแต่ละด้านเป็นรายชื่อจะได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.3-4.7

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร

ภาวะผู้นำผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
1. ผู้บริหารจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและนักเรียน	3.92	1.04	มาก
2. ผู้บริหารจัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครอง	3.72	1.07	มาก
3. ผู้บริหารสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนที่มีต่อโรงเรียน	3.87	1.05	มาก
4. ผู้บริหารมอบอำนาจการบริหารแก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าหมวด/หัวหน้างานอย่างเหมาะสม	4.16	1.01	มาก
5. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษตามความสมัครใจ	3.69	1.24	มาก
6. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.29	0.81	มาก
เฉลี่ยรวม	3.94	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.69-4.29 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.92$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.81$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมอบอำนาจการบริหารแก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าหมวด/หัวหน้างานอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 1.01$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษตามความสมัครใจ ($\bar{X} = 3.69, S.D. = 1.24$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความพร้อมของบุคลากร

ความพร้อมของบุคลากร	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
1. ครูเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้	4.59	0.57	มากที่สุด
2. ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.20	0.75	มาก
3. ครูสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา	4.17	0.71	มาก
4. ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน	4.15	0.77	มาก
5. ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.46	0.67	มาก
6. ครูติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจอยู่เสมอ	4.28	0.69	มาก
เฉลี่ยรวม	4.31	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความพร้อมของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.15 – 4.59 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การที่ครูเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.57) รายประเด็นที่เหลือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ การติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.69) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.77)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
1. การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	4.57	0.53	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.53	0.61	มากที่สุด
3. การประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความข้อมูล ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูที่ปรึกษา	4.40	0.73	มาก
4. การปฏิบัติงานโดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	4.53	0.67	มากที่สุด
5. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผลเสมอ	4.53	0.66	มากที่สุด
6. การใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่น	4.63	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.53	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.40 – 4.63 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.63, S.D. = 0.55$) รองลงมา คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.53$) และประเด็นการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความข้อมูลความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.73$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3

ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
1. การที่โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลนักเรียนนักเรียนที่เข้าใหม่ลงในโปรแกรม Scan Tool 3 ทุกครั้ง	3.71	0.99	มาก
2. การที่โรงเรียนปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	3.48	1.03	ปานกลาง
3. การใช้ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ช่วยในการตัดสินใจทุกครั้ง	3.42	1.05	ปานกลาง
4. การใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโปรแกรม Scan Tool 3 เพื่อพัฒนางานช่วยเหลือนักเรียนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3.38	1.05	ปานกลาง
5. การใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโปรแกรม Scan Tool 3 ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเสมอ	3.46	1.07	ปานกลาง
6. การใช้ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ช่วยในการแก้ไขปัญหาทุกครั้ง	3.36	1.02	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.47	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.36-3.71 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การที่โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลนักเรียนนักเรียนที่เข้าใหม่ลงในโปรแกรม Scan Tool 3 ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.99) รายประเด็นที่เหลือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น โดยประเด็นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การที่โรงเรียนปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 1.03) รองลงมา คือ การใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโปรแกรม Scan Tool 3 ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเสมอ ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 1.07) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การใช้ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ช่วยในการแก้ไขปัญหาทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 1.02)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
1. โรงเรียนจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.94	0.81	มาก
2. ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง	4.03	0.78	มาก
3. ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา	3.98	0.95	มาก
4. ผู้บริหารให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิดปัญหา	3.98	0.98	มาก
5. ผู้บริหารมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบผลสำเร็จทุกคน	3.68	1.13	มาก
6. ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบทุกภาคเรียน	4.24	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	3.97	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.68-4.24 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.76$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.71$) รองลงมา คือ การที่นำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.78$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบผลสำเร็จทุกคน ($\bar{X} = 3.68, S.D. = 1.13$)

4.4 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข การส่งต่อนักเรียน

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.47	0.59	มาก
การคัดกรองนักเรียน	4.37	0.67	มาก
การส่งเสริมและพัฒนา	4.44	0.58	มาก
การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	4.49	0.59	มาก
การส่งต่อนักเรียน	4.30	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	4.41	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.30-4.49 โดยภาพรวมเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.71)

เมื่อวิเคราะห์ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในแต่ละด้านเป็นรายข้อจะได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.9-4.13

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย
1. โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านการเรียนและด้านความสามารถ พิเศษของนักเรียนทุกคน	4.35	0.68	มาก
2. โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพและด้านพฤติกรรม ของนักเรียนทุกคน	4.50	0.72	มาก
3. โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนทุกคน	4.54	0.67	มากที่สุด
4. โรงเรียนออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบ 100%	4.54	0.68	มากที่สุด
5. ครูพูดคุยกับนักเรียน สัมภาษณ์เพื่อนสนิทและแลกเปลี่ยน ข้อมูลกับผู้ปกครองของนักเรียน	4.40	0.73	มาก
6. การแลกเปลี่ยนข้อมูลนักเรียนกับครูผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง	4.46	0.68	มาก
เฉลี่ยรวม	4.47	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการ
รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.35-4.54 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.47$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น
ได้แก่ โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนทุกคน ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=0.67) และโรงเรียน
ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบ 100% ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=0.68) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด
คือ โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านการเรียนและด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน
($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.68)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย
1. การคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบประเมิน SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire)	4.59	0.68	มากที่สุด
2. การใช้ระเบียบวาระในการคัดกรองนักเรียนด้านการเรียน	4.45	0.68	มาก
3. การคัดกรองความสามารถพิเศษของนักเรียนจากเพิ่มสะสมงาน	4.18	0.79	มาก
4. การคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	4.30	0.85	มาก
5. การคัดกรองสุขภาพนักเรียนจากแบบบันทึกการตรวจ สุขภาพประจำปี	4.32	0.85	มาก
6. การคัดกรองนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน	4.41	0.70	มาก
เฉลี่ยรวม	4.37	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการ
คัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.18-4.59 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, S.D. = 0.67)
เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบประเมิน SDQ (Strengths and
Difficulties Questionnaire) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, S.D. = 0.68) รายประเด็นที่เหลือ
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ระเบียบวาระในการ
คัดกรองนักเรียนด้านการเรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ การคัดกรองนักเรียนโดยการ
สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.70) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การคัดกรอง
ความสามารถพิเศษของนักเรียนจากเพิ่มสะสมงาน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.79)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

การส่งเสริมและพัฒนา	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย
1. โรงเรียนจัดกิจกรรมสอนเสริมแก่นักเรียนทุกคน	4.21	0.77	มาก
2. โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถให้เข้าร่วม การประกวด แข่งขันในเวทีต่าง ๆ	4.52	0.67	มากที่สุด
3. โรงเรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลายครอบคลุม ความต้องการของนักเรียน	4.55	0.68	มากที่สุด
4. โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ นักเรียน	4.60	0.66	มากที่สุด
5. โรงเรียนส่งเสริมให้มีกลุ่มนักเรียนแกนนำในระดับ ห้องเรียน/ระดับชั้นเรียน/ระดับโรงเรียน	4.36	0.76	มาก
6. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนา ทักษะความรู้ตามความสามารถของตนเอง	4.39	0.66	มาก
เฉลี่ยรวม	4.44	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการ
ส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.21-4.60 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.58)
เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมให้แก่ นักเรียน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลาย
ครอบคลุมความต้องการของนักเรียน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.68) และ โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มี
ความสามารถให้เข้าร่วมการประกวด แข่งขันในเวทีต่างๆ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ และ
ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมสอนเสริมแก่นักเรียนทุกคน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.77)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข

การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
1. โรงเรียนมีการตรวจหาสารเสพติดแก่นักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.35	0.79	มาก
2. โรงเรียนมีการรณรงค์ความรู้เรื่องเพศและตั้งครรภ์ในวัยเรียน	4.35	0.74	มาก
3. โรงเรียนติดตามช่วยเหลือนักเรียนติด 0 ร. มส. มพ. และจบไม่พร้อมรุ่น	4.60	0.65	มากที่สุด
4. โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ	4.59	0.66	มากที่สุด
5. โรงเรียนช่วยเหลือนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่คล่อง	4.52	0.70	มากที่สุด
6. โรงเรียนพิจารณาลงโทษและเสริมแรงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียนโดยยึดหลักเหตุและผล	4.55	0.63	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.49	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.35-4.60 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนติดตามช่วยเหลือนักเรียนติด 0 ร. มส. มพ. และจบไม่พร้อมรุ่น ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.65) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดมี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ โรงเรียนมีการตรวจหาสารเสพติดแก่นักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.79) และ โรงเรียนมีการรณรงค์ความรู้เรื่องเพศและตั้งครรภ์ในวัยเรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.74)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการส่งต่อนักเรียน

การส่งต่อนักเรียน	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
1. ครูผู้สอนส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาในชั้นเรียน ไปยังครูที่ปรึกษา	4.45	0.67	มาก
2. ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเกินความสามารถที่จะแก้ไขได้ไปยังครูแนะแนว	4.30	0.81	มาก
3. ครูมีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ไปยังครูฝ่ายปกครอง/กิจการนักเรียน	4.43	0.74	มาก
4. โรงเรียนมีการดำเนินการบันทึกข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ	4.30	0.80	มาก
5. โรงเรียนดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ไปยังหน่วยงานภายนอก	4.07	1.02	มาก
6. โรงเรียนชี้แจงเหตุผลแก่นักเรียนและผู้ปกครอง หากมีการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอกโรงเรียน	4.23	0.92	มาก
เฉลี่ยรวม	4.30	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.07 – 4.45 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูผู้สอนส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาในชั้นเรียน ไปยังครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ ครูมีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมไปยังครูฝ่ายปกครอง/กิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.74) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ไปยังหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 1.02)

4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยนำตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหาร (X_1) ความพร้อมของบุคลากร (X_2) การทำงานเป็นทีม (X_3) ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 (X_4) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล (X_5) และการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

	X1	X2	X3	X4	X5	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	XX	YY
X1	1.000											
X2	0.658**	1.000										
X3	0.485**	0.693**	1.000									
X4	0.401**	0.430**	0.358**	1.000								
X5	0.672**	0.534**	0.464**	0.557**	1.000							
Y1	0.667**	0.516**	0.574**	0.434**	0.667**	1.000						
Y2	0.559**	0.565**	0.566**	0.487**	0.599**	0.734**	1.000					
Y3	0.645**	0.532**	0.595**	0.432**	0.667**	0.729**	0.718**	1.000				
Y4	0.574**	0.497**	0.618**	0.416**	0.580**	0.702**	0.752**	0.808**	1.000			
Y5	0.553**	0.524**	0.607**	0.520**	0.623**	0.633**	0.707**	0.791**	0.731**	1.000		
XX	0.831**	0.801**	0.702**	0.745**	0.837**	0.725**	0.699**	0.725**	0.672**	0.714**	1.000	
YY	0.674**	0.596**	0.669**	0.521**	0.708**	0.852**	0.886**	0.910**	0.898**	0.881**	0.799**	1.000

** $P \leq 0.01$

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.799$)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.358 - 0.910 ทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมด โดยคู่ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 45 คู่ โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดและมีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร (X) กับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) เท่ากัน 3 ลำดับ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนรายบุคคลกับภาวะผู้นำไฝบริการของผู้บริหาร การรู้จักนักเรียนรายบุคคลกับการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนกับการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ซึ่งทั้ง 3 คู่มีสหสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกคู่ ($r = 0.667$) ส่วนคู่ที่มีสหสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ได้แก่ การป้องกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 มีสหสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.416$)

4.6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อมูลจากแบบสอบถามของตัวอย่างตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย ดังนี้

4.6.1 ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีมาตรวัดเป็น Interval ซึ่งกำหนดเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale)

4.6.2 ข้อมูลของตัวแปรอิสระและตัวแปร ตามสุ่มมาจากประชากรที่มีการแจกแจงปกติในการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 110 คน

4.6.3 ตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์กันโดยการตรวจสอบจากค่าความคงทนของการยอมรับ (tolerance) และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF)

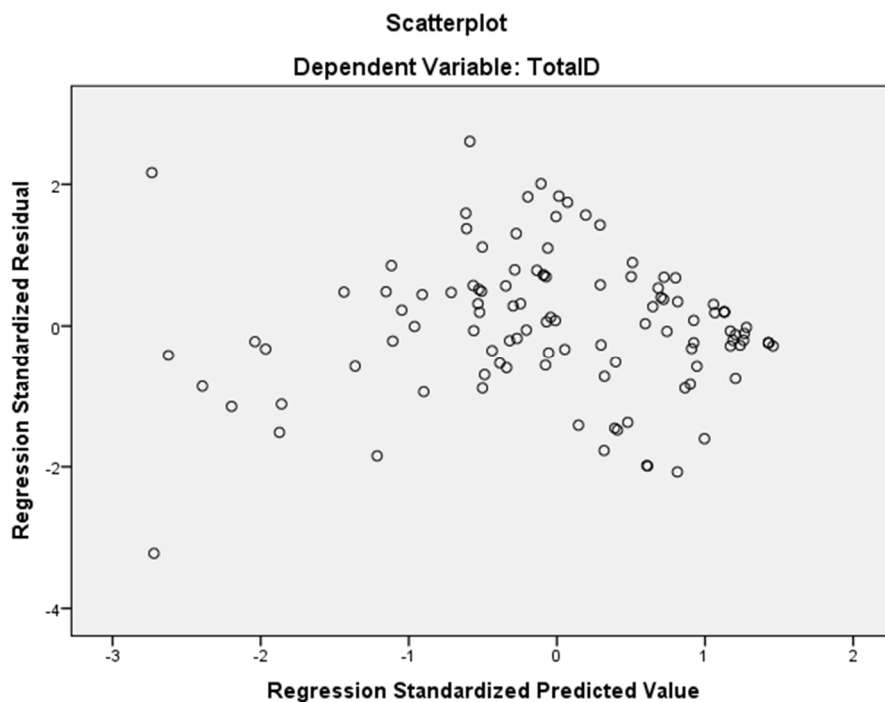
ตารางที่ 4.15 ตรวจสอบจากค่าความคงทนของการยอมรับ (tolerance) และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF)

ตัวแปร	tolerance	VIF
ภาวะผู้นำไฝบริการของผู้บริหาร	0.422	2.371
ความพร้อมของบุคลากร	0.375	2.668
การทำงานเป็นทีม	0.506	1.975
ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3	0.663	1.509
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	0.441	2.268

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าความคงทนของการยอมรับ (tolerance) มากกว่า 0.2 และมีค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) น้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีลักษณะเป็น multicollinearity คือ ไม่เกิดความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552, น. 468)

4.6.4 ตัวแปรอิสระที่ทำการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง (ไม่เกิด Autocorrelation) โดยตรวจสอบจากค่า Durbin – Watson (d) พบว่ามีค่าเท่ากับ 1.662 แสดงว่าข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง

4.6.5 ค่าความคาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์มีการแจกแจงปกติและมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีความแปรปรวนคงที่เมื่อพิจารณาการกระจายของเหนือและใต้ระดับ 0.0 มีพื้นที่ใกล้เคียงกันและเป็นแนวสี่เหลี่ยมผืนผ้าได้ แสดงให้เห็นดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 กราฟการกระจาย

จะเห็นว่าจากการวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยทั้ง 5 เงื่อนไข พบว่าข้อมูลของผู้วิจัยผ่านข้อตกลงเบื้องต้นทั้ง 5 เงื่อนไข ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ

เมื่อ ตรวจสอบค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมีค่าคงที่ พบว่า มีค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน (residual) = .100 และมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (sig. = .000)

ตารางที่ 4.16 ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน

Model	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	23.359	5	4.672	46.569	.000
Residual	10.433	104	.100		
Total	33.792	109			

ตารางที่ 4.17 ค่าสมการการถดถอยพหุคูณปัจจัยอิสระที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวแปร	b	S.E.b	B	t	sig
Constant	1.055	0.276		3.826	0.000
ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร	0.166	0.051	0.275	3.284	0.001
ความพร้อมของบุคลากร	-0.087	0.087	-0.088	-0.989	0.325
การทำงานเป็นทีม	0.424	0.080	0.406	5.307	0.000
ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3	0.075	0.038	0.131	1.959	0.053
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	0.225	0.060	0.308	3.754	0.000

R = 0.831, R² = 0.691

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยอิสระที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.831 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.691 หมายถึง ตัวพยากรณ์ทุกตัวร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 69.10

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$y' = 1.055 + .166(X_1) - .087(X_2) + .424(X_3) + .075(X_4) + .225(X_5)$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Zy = .406(X_3) + .308(X_2) + .275(X_1) + .131(X_4) - .088(X_5)$$

จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์รายด้านแสดงให้เห็นว่าด้านที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม (X_3) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยการพยากรณ์เท่ากับ 0.406 รองลงมา คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล (X_2) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยการพยากรณ์เท่ากับ 0.308 และด้านที่มีอำนาจพยากรณ์น้อยที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร (X_1) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยการพยากรณ์เท่ากับ 0.275 ส่วนด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 (X_4) และด้านความพร้อมของบุคลากร (X_5) สามารถพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน อธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยคัดสรรด้านการทำงานเป็นทีม (X_3) ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) ในทางบวก กล่าวคือ หากปัจจัยคัดสรรด้านการทำงานเป็นทีม (X_3) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.406 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมปัจจัยคัดสรรด้านอื่นๆ ให้คงที่

ปัจจัยคัดสรรด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล (X_2) ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) ในทางบวก กล่าวคือ หากปัจจัยคัดสรรด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล (X_2) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.308 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมปัจจัยคัดสรรด้านอื่นๆ ให้คงที่

ปัจจัยคัดสรรด้านภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร (X_1) ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) ในทางบวก กล่าวคือ หากปัจจัยคัดสรร ด้านภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร (X_1) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.275 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมปัจจัยคัดสรรด้านอื่นๆ ให้คงที่

ปัจจัยคัดสรรด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 (X_4) ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) ในทางบวก กล่าวคือ หากปัจจัยคัดสรรด้านระบบ

ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 (X_4) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.131 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมปัจจัยคัดสรรด้านอื่นๆ ให้คงที่

ปัจจัยคัดสรรด้านความพร้อมของบุคลากร (X_2) ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) ในทางลบ กล่าวคือ หากปัจจัยคัดสรรด้านความพร้อมของบุคลากร (X_2) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา (Y) มีค่าลดลง 0.088 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมปัจจัยคัดสรรด้านอื่นๆ ให้คงที่

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยคัดสรรจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำ ใฝ่บริการของผู้บริหาร ความพร้อมของบุคลากร การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน หัวหน้างาน/ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 29 คน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 52 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 110 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 65 ข้อ มีค่าความเที่ยงของเครื่องมือในส่วน of ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เท่ากับ 0.962 และการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เท่ากับ 0.965 และได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติดังนี้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ (Multiple Regression Analysis Enter Method)

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปผลการวิจัยดังนี้

5.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 110 คน พบว่าข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง เป็นผู้มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในสถานภาพครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และมีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 20 ปี

5.1.2 ผลการศึกษาปัจจัยคัดสรรทั้ง 5 ด้านในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหาร ความพร้อมของบุคลากร และการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 ผลการศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้ง 5 ด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา รองลงมา คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนา การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

5.1.4 ผลการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยคัดสรรทั้ง 5 ด้าน ทุกตัวร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 69.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมมีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารตามลำดับ ส่วนด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 และด้านความพร้อมของบุคลากร สามารถพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาได้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

5.2.1 ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงาน

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำหลักสูตรการพัฒนาความเข้มแข็งระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ตัวแทนนักเรียนและ เครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางให้ทุกสถานศึกษาถือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ และด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดยึดถือและปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในนโยบายต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดให้มีศึกษานิเทศก์ช่วยดูแล ซึ่งนะ ประจําในแต่ละเขตจึงทำให้ ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหาร ความพร้อมของ บุคลากร การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 และการนิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณภา เย็นมนัส (2557, น. 111) ที่ทำการศึกษายปัจจัยที่มีผลต่อการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงาน 3 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล โดยทุกปัจจัยการมีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อรวรรณ แสนเขีย (2556, น. 135) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้าน การปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการนิเทศระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า งานวิจัยของ ฤทัยทิพย์ พัดทอง (2555, น. 1877) ที่ทำการศึกษากาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนองค์กรักษ์ อำเภ อองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการปฏิบัติมากที่สุด เนื่องจาก หน่วยงานในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตามและ โรงเรียนได้จัดทำ เครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตาม ใ้พร้อมเพียง

5.2.2 การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ตามทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นเป็นตัวบ่งชี้ ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อเข้ารับการประเมินมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และเพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี

มาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุษฎี ศรีจำปา (2557, น. 113) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สยาม เวชกามา (2557, น. 88) ที่ทำการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านสร้างแต่ จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555, น. 87) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร แล้วพบว่า ครูที่ปรึกษาปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.3 จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมมีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และด้านภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารตามลำดับ ส่วนด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 และด้านความพร้อมของบุคลากร สามารถพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาได้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงอภิปรายได้ ดังนี้

ด้านการทำงานเป็นทีมมีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพราะในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันของผู้บริหารและคณะครู ประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวปฏิบัติในการพัฒนานักเรียนเป็นทีม จึงจะทำให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณภา เข็มมนัส (2557, น. 111) พบว่า โรงเรียนที่มีการกำหนดทีมงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ เป็นคณะที่มนำ (คณะกรรมการอำนวยการ) ทีมประสาน (คณะกรรมการประสานงาน) และทีมทำ (คณะกรรมการดำเนินงาน) โดยกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจน ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่ดีทำให้ทีมงานเข้าใจในวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนและเห็นด้วยกับเป้าหมายของโรงเรียน ทำให้งาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบรรลุถึงจุดหมายที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับ สุจิตรา ช่างโชติ (2556, น. 56) ที่เสนอว่า

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นทีม เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่าปัจจัย ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ส่งผลทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องมาจาก โปรแกรม Scan Tool 3 อยู่ในระหว่างการปรับปรุงระบบให้มีความทันสมัย นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องดำเนินการกรอกข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลลงในโปรแกรม DMC และปัจจุบันยังมีแนวปฏิบัติให้โรงเรียนทำการบันทึกข้อมูลระบบการคัดกรองนักเรียนยากจนแบบออนไลน์ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง ทำให้ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ถูกลดความสำคัญลงไป แต่จากผลการทดลองยังพบว่าแม้ปัจจัยด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ไม่ใช่สาเหตุที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ปัจจัยด้านนี้มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านความพร้อมของบุคลากร ส่งผลทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการศึกษาพบว่าครูมีความพร้อม อยู่ในระดับมาก แต่กลับส่งผลทางลบต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป มีโอกาสเป็นไปได้ที่ครูจะเข้าใจว่าตนเองมีความพร้อมในการดำเนินงานเนื่องจากสามารถปฏิบัติงานด้านเอกสาร เช่น การบันทึกรายชื่อนักเรียนที่ขาดเรียน ลา มาสาย การบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนลงในสมุดบันทึกหน้าชั้นเรียน บันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน บันทึกการคัดกรองนักเรียนด้วย SDQ ซึ่งเป็นองค์ประกอบในรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้สำเร็จลุล่วงตามช่วงเวลาที่กำหนด ตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือผู้บริหารเป็นประจำตลอดทุกปีการศึกษา จนเกิดความเคยชินและทำให้เข้าใจได้ว่าตนเองมีความพร้อมสูงที่จะดำเนินงานดังกล่าว แต่ยังคงขาดในส่วนกระบวนการลงมือปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในเชิงประจักษ์ ซึ่งไม่สามารถรายงานแสดงให้เห็นในรูปแบบของเอกสารได้ ทำให้ความพร้อมของครูที่มีนั้นยังไม่ส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยทิพย์ พัดทอง (2555, น. 1878) ได้ทำการศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนองค์กรักษ์ อำเภองค์รักษ์ จังหวัดนครนายก พบว่าโรงเรียนที่มีการวางแผน กระบวนการ กำหนดมาตรการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ครูก็สามารถดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือนักเรียนได้โดยไม่ต้องอาศัยประสบการณ์หรือความพร้อมของครู เพียงแค่โรงเรียนมีกรอบการปฏิบัติงานที่ชัดเจน แต่ในงานวิจัยของ อรรวรรณ แสนเยี่ย (2556, น. 147) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ประสิทธิผลของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กลับพบว่า ความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ทราบว่านอกจากการวางระบบการดำเนินงานที่ดีแล้วความพร้อมของผู้ปฏิบัติก็มีผลต่อการดำเนินงานเช่นกัน ดังนั้น หากมีการนำระบบพี่เลี้ยง (Coaching) มาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างรอบด้าน ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติจะทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

5.3.1.1 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรทั้ง 5 ด้านในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นผลเนื่องมาจากด้วยโปรแกรมขาดการปรับปรุงเวอร์ชันให้เหมาะสมกับการระบบปฏิบัติการของคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบโดยอาจเป็นกลุ่มหมวดหมู่ตามระดับชั้นหรือมีการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในคอมพิวเตอร์ผ่านโปรแกรมพื้นฐาน เช่น Microsoft Word , Microsoft Excel

5.3.1.2 ผลการศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การส่งต่อนักเรียน มีการปฏิบัติน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว ดังนั้น บริหารและครูควรร่วมกันกำหนดรูปแบบขั้นตอนในการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ควรส่งเสริมหรือมีปัญหาคัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติการช่วยเหลือนักเรียนในลำดับต่อไปทราบข้อมูลของนักเรียน ทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพ

5.3.1.3 ผลการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแล

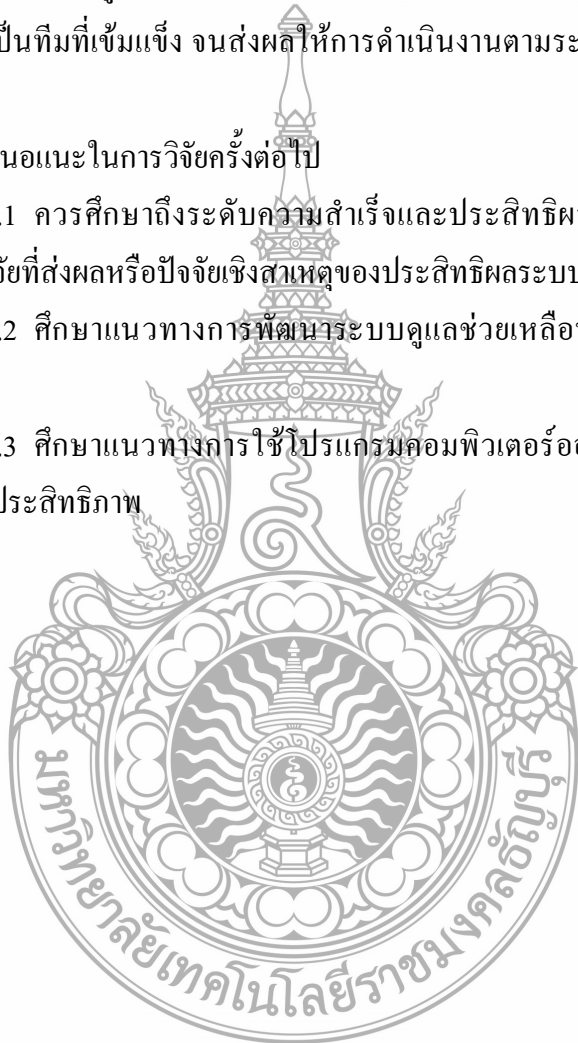
ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา มากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรแสดงภาวะผู้นำไปบริการเพื่อสนับสนุนให้หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน ทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยผู้บริหารในสถานะทีมนำต้องแสดงออกถึงภาวะความเป็นผู้นำที่คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน คือ คณะครู ในสถานะทีมทำ ที่ร่วมกันทำงานโดยแลกเปลี่ยนข้อมูลนักเรียนและร่วมกันวางแผนในการพัฒนา นักเรียน และหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าระดับ ทำหน้าที่เป็นที่ประสานให้คำปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กำกับ ติดตามและประเมินผลการทำงานของทีมทำอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง จนส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสบความสำเร็จ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาถึงระดับความสำเร็จและประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลหรือปัจจัยเชิงสาเหตุของประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.3.2.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ

5.3.2.3 ศึกษาแนวทางการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ออนไลน์เพื่องานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กนกพร ฉันทนารุ่งศักดิ์. (2557). การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาไทยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ICT. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____ (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ก้องภพ ยี่หระ. (2550). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ไกรสร อะโนตะ. (2552). สภาพการปฏิบัติการโรงเรียนต้นแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านยางเปียง อำเภอมวกอย จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- จักรี โพธิ์สำนัก. (2550). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- จิราพัชร เดชวิจิต. (2554). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดปราจีนบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).
- จุฑามณี เกษสุวรรณ. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- จตุพร ขาวมะลิ. (2557). รายงานผลการประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศราษฐานี เขต 2. สืบค้นจาก <http://www.surat2.go.th/data/report-sum2013.pdf>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เฉลิมศรี ชุติธรรมวงศ์. (2554). การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน : การวิจัยแบบผสมวิธี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล. (2557). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(3), 214-227.
- ฐานิยา งามศิริ. (2553). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- คุษฎี ศรีจำปา. (2557). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).
- แดน ศรีชนะวัฒน์. (2555). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).
- เตรียมศักดิ์ อินอุเทน. (2551). ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครพนม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ทวิพงศ์ หล่มวงษ์. (2551). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครปฐม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- นพนันท์ ขัดเงางาม. (2554). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บัณฑิตยส์ พลราชม. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคำอาฮวนศรีสุราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).
- บุปผชาติ ทัททิกรณ์. (2554). การเรียนรู้ในยุคใหม่. สืบค้นจาก http://www.ku.ac.th/mictcamp/document/mict_Buppachart.pdf.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า. สืบค้นจาก <http://www.watpon.com/boonchom/05.doc>.
- เบญจพร ทศานนท์ (2557). สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิชาการ Veridian E - Journal, 9(3), 522-536.
- ประดับ บุญธรรม. (2551). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี : พหุกรณี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ประโยชน์ คล้ายลักษณ์. (2556). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปริญญา มีสุข. (2559). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- ปิยะพร ป้อมเกษตร. (2550). โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- เรณู ศรีสุภา. (2555). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 18. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วรา งามเสงี่ยม. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- วรรณภา เย็นมนัส. (2557). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑. สืบค้นจาก: <http://www.teenpath.net/data/r-article/00004/tpfile/00001.pdf>
- วิโรจน์ สุรสาด. (2550). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วิระพงษ์ วันทา. (2555). การศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี – อำนาจเจริญ). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต. (2551). คู่มือคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สยาม เวชกามา. (2556). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านสร้างเต้ จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- สวิตศักดิ์ สำนักวงศ์. (2557). การพัฒนาครูด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนน้ำพองพัฒนศึกษา รัชมังคลาภิเษก อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย).
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และสรายุทธ กันหลง. (2554). ภาวะผู้นำไปบริการในองค์กร : แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัย. สืบค้นจาก: http://library.hu.ac.th/BackUp_library/bkgeneral/leadership.pdf.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สาธิต วงศ์อนันต์นนท์. (2557). การปฏิรูปการศึกษาไทย : อดีต ปัจจุบัน อนาคต. สืบค้นจาก: http://library.senate.go.th/document/Ext8665/8665180_0002.PDF
- สุจิตรา ช่างโชติ. (2556). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระยองปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- เสวย เสนแก้ว. (2555). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่ม 1 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).
- สมศักดิ์ วรรณศิริ. (2550). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.). (2555). สภาพการณ์เด็กและเยาวชนในรอบปี 2554 – 2555. สืบค้นจาก: <http://www.teenpath.net/data/r-research/00011/tpfile/00001.pdf>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (นนทบุรี – พระนครศรีอยุธยา). (2558 a). ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2558. นนทบุรี: พี พี เอส กิจเจริญ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (นนทบุรี – พระนครศรีอยุธยา). (2558 b). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (นนทบุรี – พระนครศรีอยุธยา). นนทบุรี: พี พี เอส กิจเจริญ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552 a.). รายงานผลการวิจัยและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. กรุงเทพฯ: อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้ามืองไทย).
- _____ (2552 b.). สภาพความสำเร็จและแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). *ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ และภาพรวมปี 2556*. สืบค้นจาก: http://social.nesdb.go.th/social/Portals/0/Documents/1รายงานภาวะสังคม_Q4-2013_178.pdf.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2556). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2558). *รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2558*. สืบค้นจาก: <http://Thailand%20Internet%20User%20Profile%202015.pdf>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบตาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554)*. สมุทรปราการ: ออฟเซ็ท พลัส.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). *คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แผนยุทธศาสตร์การแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย (น.ส.พ.)
- _____ (2552 a.). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน : หลักการแนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักฯ.
- _____ (2552 b.). *สภาพความจำเป็นและแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____ (2551). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- หัตถยา เข้มชูดิ. (2557). การเปรียบเทียบภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารมหาวิทยาลัยธนบุรี. *วารสารวิชาการ Veridian E - Journal*, 9(3), 570-582.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- หัตพงษ์ งานดี. (2551). การศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- อนุสรณ์ สุขกล่ำ. (2556). ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางษานิบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- อภิรักษ์นา แสนทวี. (2551). คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนโคกสูงวิทยา จังหวัดลพบุรี. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- อรุณช พันธ์สะอาด. (2556). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกระทุ่มแก้ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- อรวรรณ แสนเย็บ. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- ฤทัยทิพย์ พัดทอง. (2555). การศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอภินิหาร อำเภอนครชัย จังหวัดนครนายก. วารสารวิชาการ **Veridian E - Journal**, 7(1), 1872-1884.
- ฤทัยวรรณ หาญกล้า. (2554). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- Burke, J. V. (2014). **A Case Study of Highly Effective Collaborative Team**. (Ph.D. Thesis, The Dwight Schar College of Education Ashland University, Ohio).
- Capelet, L. R. (2010). **The New Student Success : Authenticity in Education**. (Master's Thesis, Nipissing University, Ontario).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Childs, S. R. (2013). **Impact of The Student Support Services/Trio Programming on Persistence and Academic Achievement.** (Ph.D. Thesis, The Graduate College of Bowling Green State University, Ohio).
- Goodman, R. (2003). **Using the strengths and difficulties questionnaire (SDQ) to screen for child psychiatric discipline in a community samples.** Dissertation Abstract International. 65(10) : 11178 – A.
- Hardwicke, S. B. (2006). **An Analysis of Student Assistance Program Outcome.** (Ph.D. Thesis, Virginia Polytechnic Institute and State University, Virginia).
- Malloy, J. L. (2012). **Effects of Distributed Leadership on Teachers' Academic Optimism and Student Achievement.** (Ph.D. Thesis, Ontario Institute for Studies in Education of the University, Toronto).
- Newbery, M. (2011). **Eletronic Portfolios : Tool for Supporting the Teacher's Need for Assessment and the Student's Need for Deep Learning.** (Master's Thesis, University of Northern, Columbia).
- Pharion, J. L. (2014). **Transformational Leadership in Coaching.** (Ph.D. Thesis, The Dwight Schar College of Education Ashland University, Ohio).
- Roberts, C. (2012). **Student Services Teachers' Perceptions of Collaboration in Inclusive Schools.** (Master's Thesis, University of Manitoba, Winnipeg).
- Robinson, U. E. (2001). **Critical Success Factors of Education Who Teach Student with Normative Exceptionalities.** (Ph.D. Thesis, Ontario Institute for Studies in Education of the University, Toronto).
- Sorochan, R. V. (2011). **Factor Influencing Overall Success of Student at Risk.** (Master's Thesis, Royal Road University, Canada).
- Teed, C. M. (2002). **Meeting student, social and emotional need : Elementary teacher, perceptions of counseling in the classroom.** Dissertation Abstract International. 63(5) : 1715 – A.

ภาคผนวก

-
- ภาคผนวก ก
- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย
  - หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
  - หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผศ. ดร. ชัยญูภัทร์ ศิริชชนราโรจน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา
2. .ดร. ต້องลักษณ์ บุญธรรม อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. นายสนอง ตรงเที่ยง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
4. ว่าที่ร้อยตรีวันชัย เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ข้าราชการครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
5. นางพัชรี คัดผดุง ข้าราชการครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ที่ ศธ 0578.02 / 0279

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

21 เมษายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ธัญญภัทร์ ศิริรัชชราโรจน์

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล กอบแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมี ดร.ปริญญา มีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นางสาวนฤมล กอบแก้ว เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพดล พรามณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 02 5493209

โทรสาร 02 5493209

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. 025493209

ที่ ศธ 0578.02 /0869

วันที่ 21 เมษายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ต้องลักษณะ บุญธรรม

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล กอบแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ดร.ปริญญา มีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นางสาวนฤมล กอบแก้ว เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ดร.นพดล พรามณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ที่ ศธ 0578.02 / 0279.1

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

21 เมษายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสนอง ตรงเที่ยง ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล กอบแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมี ดร.ปริญญา มีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นางสาวนฤมล กอบแก้ว เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพดล พรามณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 02 5493209

โทรสาร 02 5493209

ที่ ศธ 0578.02 / 0279.2

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

21 เมษายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ร้อยตรีวันชัย เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล กอบแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมี ดร.ปริญญา มีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นางสาวนฤมล กอบแก้ว เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพดล พรามณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 02 5493209

โทรสาร 02 5493209

ที่ ศธ 0578.02 / 0279.3

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

21 เมษายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวพัชรี ดัดผดุง

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล กอบแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมี ดร.ปริญญา มีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นางสาวนฤมล กอบแก้ว เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพดล พรามณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 02 5493209

โทรสาร 02 5493209

ที่ ศธ 0578.02 / 0497

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

8 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล กอบแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขอสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมี ดร.ปริญญา มีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวนฤมล กอบแก้ว นักศึกษาปริญญาโท
เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยดังกล่าว โดยนักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับวันและเวลา
เข้าเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพดล พรามณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 02 5493209

โทรสาร 02 5775020

ภาคผนวก ข
ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อแบบสอบถาม
(การทาคา IOC)

ผลการพิจารณาแบบประเมินค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

เรื่อง ปักจัยคัตสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 2 ปักจัยในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อ	ปักจัยในการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
	ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหาร								
1.	ผู้บริหารจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารจัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารมอบอำนาจการบริหารแก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าหมวด/หัวหน้างานอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษตามความสมัครใจ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
	ความพร้อมของบุคลากร								
7.	ท่านเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
8.	ท่านมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	ท่านสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11.	ท่านเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
12.	ท่านติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
	การทำงานเป็นทีม								
13.	ท่านทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	+1	0	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
14.	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15.	ท่านประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความข้อมูลความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูที่ปรึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16.	ท่านปฏิบัติงานโดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
17.	ท่านแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผลเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18.	ท่านใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่น	+1	-1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3									
19.	โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลนักเรียนนักเรียนที่เข้าใหม่ลงในโปรแกรม Scan Tool 3 ทุกครั้ง	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
20.	โรงเรียนปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
21.	ท่านใช้ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ช่วยในการตัดสินใจทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22.	ท่านใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโปรแกรม Scan Tool 3 เพื่อพัฒนางานช่วยเหลือนักเรียนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23.	ท่านใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโปรแกรม Scan Tool 3 ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24.	ท่านใช้ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ช่วยในการแก้ไขปัญหาทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล									
25.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26.	ท่านนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27.	ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28.	ผู้บริหารให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิดปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29.	ผู้บริหารมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบความสำเร็จทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30.	ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล									
31.	โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านการเรียนและด้าน ความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32.	โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพและด้าน พฤติกรรมของนักเรียนทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33.	โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน ทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34.	โรงเรียนออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบ 100%	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35.	ท่านพูดคุยกับนักเรียน สัมภาษณ์เพื่อนสนิทและ แลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36.	ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลนักเรียนกับครูผู้สอนใน รายวิชาที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
การคัดกรองนักเรียน									
37.	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบประเมิน SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire)	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
38.	ท่านใช้ระเบียบสะสมในการคัดกรองนักเรียนด้านการ เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39.	ท่านคัดกรองความสามารถพิเศษของนักเรียนจาก แฟ้มสะสมงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40.	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบประเมินความ ฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
41.	ท่านคัดกรองสุขภาพนักเรียนจากแบบบันทึกการ ตรวจสุขภาพประจำปี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
42.	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
การส่งเสริมและพัฒนา									
43.	โรงเรียนจัดกิจกรรมสอนเสริมแก่นักเรียนทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
44.	โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถให้เข้าร่วมการประกวด แข่งขันในเวทีต่าง ๆ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
45.	โรงเรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลายครอบคลุมความต้องการของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
46.	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
47.	ท่านส่งเสริมให้มีกลุ่มนักเรียนแกนนำในระดับ ห้องเรียน/ระดับชั้นเรียน/ระดับโรงเรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
48.	ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ พัฒนาทักษะความรู้ตามความสามารถของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข									
49.	โรงเรียนมีการตรวจหาสารเสพติดแก่นักเรียนภาค เรียนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
50.	โรงเรียนมีการรณรงค์ความรู้เรื่องเพศและตั้งครุฑ ในวัยเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
51.	โรงเรียนติดตามช่วยเหลือนักเรียนติด 0 ร. มส. มผ. และจบไม่พร้อมรุ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
52.	โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่มีปัญหา ด้านเศรษฐกิจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
53.	ท่านช่วยเหลือนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียน ไม่คล่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
54.	ท่านพิจารณาลงโทษและเสริมแรงพฤติกรรมที่ เหมาะสมแก่นักเรียน โดยยึดหลักเหตุและผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
	การส่งต่อนักเรียน								
55.	ครูผู้สอนส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาในชั้นเรียนไปยังครูที่ปรึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
56.	ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเกินความสามารถที่จะแก้ไขได้ไปยังครูแนะแนว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
57.	ท่านดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมไปยังครูฝ่ายปกครอง/กิจการนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
58.	ท่านดำเนินการบันทึกข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
59.	โรงเรียนดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ไปยังหน่วยงานภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
60.	โรงเรียนชี้แจงเหตุผลแก่นักเรียนและผู้ปกครองหากมีการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งสิ้น 65 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยคัดสรรจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำผู้บริหารของผู้บริหาร ความพร้อมของบุคลากร การทำงานเป็นทีม ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3. เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำให้ครบทุกข้อทั้งสามตอน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนฤมล กอบแก้ว

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ
  - 1.1 ( ) ชาย
  - 1.2 ( ) หญิง
2. อายุปัจจุบัน
  - 2.1 ( ) ต่ำกว่า 30 ปี
  - 2.2 ( ) 31 – 40 ปี
  - 2.3 ( ) 41 – 50 ปี
  - 2.4 ( ) 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
  - 3.1 ( ) ปริญญาตรี
  - 3.2 ( ) ปริญญาโท
  - 3.3 ( ) ปริญญาเอก
4. สถานภาพ
  - 4.1 ( ) ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 4.2 ( ) หัวหน้างาน/ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 4.3 ( ) ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น
5. ประสบการณ์การทำงาน
  - 5.1 ( ) ต่ำกว่า 5 ปี
  - 5.2 ( ) 5 – 10 ปี
  - 5.3 ( ) 11 – 15 ปี
  - 5.4 ( ) 16 – 20 ปี
  - 5.5 ( ) 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วพิจารณาในแต่ละข้อตามความคิดเห็นของท่านแล้ว

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ระดับปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับของการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ภาวะผู้นำผู้บริหารของผู้บริหาร					
1. ผู้บริหารจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและนักเรียน					
2. ผู้บริหารจัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครอง					
3. ผู้บริหารสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนที่มีต่อโรงเรียน					
4. ผู้บริหารมอบอำนาจการบริหารแก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าหมวด/หัวหน้างานอย่างเหมาะสม					
5. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษตามความสมัครใจ					
6. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					

ระดับปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับของการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ความพร้อมของบุคลากร					
7. ท่านเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้					
8. ท่านมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
9. ท่านสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา					
10. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน					
11. ท่านเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
12. ท่านติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจอยู่เสมอ					
การทำงานเป็นทีม					
13. ท่านทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี					
14. ท่านมีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
15. ท่านประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูที่ปรึกษา					
16. ท่านปฏิบัติงานโดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
17. ท่านแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผลเสมอ					
18. ท่านใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่น					

ระดับปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับของการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3					
19. โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลนักเรียนนักเรียนที่เข้าใหม่ลงในโปรแกรม Scan Tool 3 ทุกครั้ง					
20. โรงเรียนปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ					
21. ท่านใช้ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ช่วยในการตัดสินใจทุกครั้ง					
22. ท่านใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโปรแกรม Scan Tool 3 เพื่อพัฒนางานช่วยเหลือนักเรียนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง					
23. ท่านใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโปรแกรม Scan Tool 3 ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเสมอ					
24. ท่านใช้ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 ช่วยในการแก้ไขปัญหาทุกครั้ง					
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล					
25. โรงเรียนจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
26. ท่านนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง					
27. ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา					
28. ผู้บริหารให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิดปัญหา					
29. ผู้บริหารมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบความสำเร็จทุกคน					
30. ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบทุกภาคเรียน					

ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วพิจารณาในแต่ละข้อตามความคิดเห็นของท่านแล้ว

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

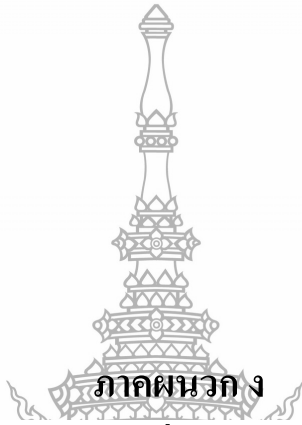
- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	ระดับของการดำเนินงาน				
	5	4	3	2	1
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
31. โรงเรียน จัดเก็บ ข้อมูล ด้าน การ เรียน และ ด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน					
32. โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพและด้านพฤติกรรม ของนักเรียนทุกคน					
33. โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนทุกคน					
34. โรงเรียนออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบ 100%					
35. ท่าน พูดคุยกับ นักเรียน สัมภาษณ์เพื่อนสนิท และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองของนักเรียน					
36. ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลนักเรียนกับครูผู้สอนในรายวิชา ที่เกี่ยวข้อง					

ระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	ระดับของการดำเนินงาน				
	5		5		5
การคัดกรองนักเรียน					
37. ท่านคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบประเมิน SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire)					
38. ท่านใช้ระเบียบวิธีประเมินในการคัดกรองนักเรียนด้านการเรียน					
39. ท่านคัดกรองความสามารถพิเศษของนักเรียนจากแฟ้มสะสมงาน					
40. ท่านคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)					
41. ท่านคัดกรองสุขภาพนักเรียนจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพประจำปี					
42. ท่านคัดกรองนักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน					
การส่งเสริมและพัฒนา					
43. โรงเรียนจัดกิจกรรมสอนเสริมแก่นักเรียนทุกคน					
44. โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถให้เข้าร่วมการประกวด แข่งขันในเวทีต่าง ๆ					
45. โรงเรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลายครอบคลุมความต้องการของนักเรียน					
46. โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียน					
47. ท่านส่งเสริมให้มีกลุ่มนักเรียนแกนนำในระดับห้องเรียน/ระดับชั้นเรียน/ระดับโรงเรียน					
48. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะความรู้ตามความสามารถของตนเอง					

ระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	ระดับของการดำเนินงาน				
	5		5		5
การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข					
49. โรงเรียนมีการตรวจหาสารเสพติดแก่นักเรียนภาคเรียน ละ 1 ครั้ง					
50. โรงเรียนมีการรณรงค์ความรู้เรื่องเพศและตั้งครรภ์ ในวัยเรียน					
51. โรงเรียนติดตามช่วยเหลือนักเรียนติด 0 ร. มส. มผ. และจบไม่พร้อมรุ่น					
52. โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่มีปัญหา ด้านเศรษฐกิจ					
53. ท่านช่วยเหลือนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่คล่อง					
54. ท่านพิจารณาลงโทษและเสริมแรงพฤติกรรม ที่เหมาะสมแก่นักเรียนโดยยึดหลักเหตุและผล					
การส่งต่อนักเรียน					
55. ครูผู้สอนส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาในชั้นเรียนไปยัง ครูที่ปรึกษา					
56. ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเกินความสามารถ ที่จะแก้ไขได้ไปยังครูแนะแนว					
57. ท่านดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ไปยังครูฝ่ายปกครอง/กิจการนักเรียน					
58. ท่านดำเนินการบันทึกข้อมูลการส่งต่อนักเรียน อย่างเป็นระบบ					
59. โรงเรียนดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ไปยังหน่วยงานภายนอก					
60. โรงเรียนชี้แจงเหตุผลแก่นักเรียนและผู้ปกครองหากมีการ ส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอกโรงเรียน					

ภาคผนวก

รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่	สถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	หัวหน้างาน/ ผู้รับผิดชอบงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ครูที่ ปรึกษา/ครู ประจำชั้น
1.	อยุธยาวิทยาลัย	1	1	-
2.	จอมสุรางค์อุปถัมภ์	1	1	13
3.	อยุธยาอนุสรณ์	1	1	-
4.	ปากกรานพิทยา	1	1	-
5.	ท่าเรือ “นิตยานุกุล”	1	1	-
6.	ท่าหลวงวิทยานุกุล	1	1	-
7.	นครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”	1	1	-
8.	ท่าช้างวิทยาคม	1	1	-
9.	บางปะหัน	1	1	-
10.	ภาชี “สุนทรวิทยานุกุล”	1	1	-
11.	วิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์	1	1	-
12.	วังน้อย “พนมยงค์วิทยา”	1	1	-
13.	อุทัย	1	1	-
14.	หนองน้ำส้มวิทยาคม	1	1	-
15.	มหาราช “ประชานิมิต”	1	1	-
16.	บ้านแพรกประชาสรรค์	1	1	13
17.	บางไทรวิทยา	1	1	13
18.	บางบาล	1	1	-
19.	บางปะอิน “ราชานุเคราะห์ ๑”	1	1	-

ที่	สถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	หัวหน้างาน/ ผู้รับผิดชอบงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ครูที่ ปรึกษา/ครู ประจำชั้น
20.	บางปะอิน	1	1	-
21.	อุดมศิลป์วิทยา	1	1	-
22.	ผักไห่ “สุทธาประมุข”	1	1	-
23.	ลาดชะโดสามัคคี	1	1	-
24.	วัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุอนุสรณ์)	1	1	-
25.	ลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา	1	1	-
26.	เสนา “เสนาประสิทธิ์”	1	1	13
27.	สาคลีวิทยา	1	1	-
28.	ลาดงาประชาบำรุง	1	1	-
29.	บางซ้าย	1	1	-
รวม		29	29	52

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล นางสาวนฤมล กอบแก้ว
ที่อยู่ 7 หมู่ 7 ตำบลเชิงคอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220
การศึกษา พ.ศ. 2549 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (สาขาเคมี)
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
พ.ศ. 2559 ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหาร
การศึกษา) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประสบการณ์ทำงาน พ.ศ. 2550 ครูผู้ช่วยสอน (TA) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
พ.ศ. 2551 นักวิจัยห้องปฏิบัติการเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552 ข้าราชการครู โรงเรียนนวมหาราช “ประชานิมิต” อำเภอมหาราช
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ปัจจุบัน ข้าราชการครู โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
โทรศัพท์ 086 – 913 – 2917
อีเมล narumon.rmutt@gmail.com

